МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ОБЛІК ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до практичних занять та самостійної роботи
студентів галузі знань 07 “Управління та адміністрування ”
спеціальності 071 “Облік і оподаткування ”

Обговорено і рекомендовано на
засіданні кафедри бухгалтерського
обліку, оподаткування та аудиту
Протокол № 9
від 06 березня 2017 року

ЧЕРНІГІВ ЧНТУ 2017

Облік за видами економічної діяльності. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни “ для студентів галузі знань 07 “Управління та адміністрування ” спеціальності 071 “Облік і оподаткування ” / Укладач: Гливенко В.В. — Чернігів: ЧНТУ, 2017. — 80 с.

Укладачі: Гливенко Валентина Василівна, кандидат економічних наук, доцент , професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Відповідальний за випуск: Маргасова Вікторія Геннадіївна, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту, доктор економічних наук, професор

Рецензент: Гоголь Тетяна Анатоліївна, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

© Гливенко, 2017
© Чернігівський національний технологічний університет, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП……5
ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ *6*
1.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 6
1.2. Задачі для розв'язання..... 8
1.3. Тести..... 100
ТЕМА 2. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ 155
2.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 155
2.2. Задачі для розв'язання..... 166
2.3. Тести..... 177
ТЕМА 3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В БУДІВНИЦТВІ..... 233
3.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 233
3.2. Задачі для розв'язання..... 244
3.3. Тести..... 277
ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ 32
4.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 322
4.2. Задачі для розв'язання..... 333
4.3. Тести..... 377
ТЕМА 5. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ 455
5.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 455
5.2. Задачі для розв'язання..... 466
5.3. Тести..... 48
ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ 533
6.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 533
6.2. Задачі для розв'язання..... 544
6.3. Тести..... 577
ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ 600
7.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 600
7.2. Задачі для розв'язання..... 600
7.3. Тести..... 622
ТЕМА 8. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ЛОМБАРДАХ..... 65
8.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю 65
8.2. Задачі для розв'язання..... 65
8.3. Тести..... 66

Додаток А. Приклад відповіді на теоретичне питання……..69
Додаток Б. Приклад вирішення задачі 733
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА 766
ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ..... 78

ВСТУП

Бухгалтерський облік — це одне з основних джерел інформації про виробничу і фінансово-господарську діяльність підприємств і об'єднань, необхідної для прийняття та реалізації управлінських рішень. Науково організований облік на підприємстві є основою для реалізації функції контролю і аналізу господарської діяльності. Облік має забезпечувати повсякденний контроль за правильним і цільовим використанням коштів, матеріальних, енергетичних і трудових ресурсів, їх збереженням, а також на базі аналізу сприяти поліпшенню фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій.

Курс "Облік за видами економічної діяльності" для студентів спеціальності "Облік і оподаткування" деталізує загальний порядок фінансового обліку та оподаткування на підприємствах окремих галузей економіки з урахуванням особливостей їх господарських операцій та оподаткування. Найбільше уваги приділено особливостям обліку на підприємствах торгівлі та громадського харчування, будівельної галузі, сільського господарства, автотранспортних підприємств та малих підприємств.

Дисципліна "Облік за видами економічної діяльності" базується насамперед на знаннях, отриманих при вивченні фундаментальної дисципліни "Бухгалтерський облік" та професійно-орієнтованих дисциплін "Фінансовий облік І", "Фінансовий облік ІІ", "Оподаткування підприємств".

При виконанні завдань, наведених у методичних вказівках, а також при формуванні відповідей на тести, студенту необхідно крім навчальних посібників та підручників з дисципліни у багатьох випадках користуватись нормативною базою з бухгалтерського обліку, оподаткування та регулювання підприємницької діяльності.

Водночас слід враховувати, що динамічні ринкові перетворення в Україні спричинюють часті зміни в нормативній базі, що впливає на відображення господарських операцій в обліку. Зокрема, при виконанні числових прикладів, наведених у методичних вказівках, необхідно враховувати можливі зміни ставок податків, зборів та внесків.

ТЕМА 1. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

1.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Що таке торгівельна діяльність? Охарактеризуйте оптову і роздрібну торгівлю.
2. Які найхарактерніші особливості властиві для торговельної діяльності і як вони впливають на організацію бухгалтерського обліку?
3. Які рахунки й субрахунки відображають специфіку торговельної діяльності? Коротко охарактеризуйте їх.
4. За якою вартістю відображаються в балансі товари?
5. На яких рахунках підприємства торгівлі відображають доходи і витрати?
6. Перелічіть основні первинні документи, якими оформлюється оприбуткування товарів на підприємствах торгівлі.
7. Які бухгалтерські записи складаються при надходженні товарів в оптову торгівлю?
8. Які способи обліку товарів застосовуються на підприємствах оптової торгівлі?
9. Розкрийте методику обліку й розподілу транспортно-заготівельних витрат між сумою залишку товарів на кінець місяця і товарами, що вибули.
10. Які документи подають матеріально відповідальні особи в бухгалтерію торгового підприємства про рух товарів?
11. Які форми реалізації товарів застосовуються в оптовій торгівлі?
12. Якими документами оформлюється реалізації товарів з оптових складів?
13. Чи призводить уцінка товарів до ціни реалізації, нижчої за собівартість, до коригування податкових витрат і розрахунків з податку на додану вартість? Відповідь обґрунтуйте.
14. Розкрийте суть реалізації товарів транзитом з участю та без участі оптового підприємства і порядок їх документального оформлення.
15. Як класифікують підприємства торгівлі за видами й особливостями облаштування, формами обслуговування, формами власності, типом будівлі та функціональними особливостями?
16. Які основні торговельні (комерційні) і технологічні функції виконують підприємства роздрібної торгівлі?
17. Перелічіть основні напрямки, за якими товари надходять до торгових підприємств.
18. Як у торговельних підприємствах оцінюються товари при вибутті для податкових цілей?
19. Як оформлюються закупівля та оприбуткування сільськогосподарської продукції від населення?

20.Розкрийте особливості документального оформлення оприбуткування товарів, які надходять у роздрібну торговельну мережу, та їх аналітичний облік.

21.Які витрати включаються у первісну вартість (собівартість) придбаних товарів?

22.Які витрати включаються у транспортні витрати? Наведіть варіанти їх віднесення на первісну вартість (собівартість) товару.

23.Як у торговельних підприємствах відображаються на рахунках бухгалтерського обліку посередницькі й транспортні витрати?

24.Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку вартість безоплатно одержаних товарів та податкові наслідки такого одержання?

25.Як відображається в обліку вартість товарів, отриманих від засновників як внесок до статутного капіталу?

26.Яким є порядок оформлення надходження товарів, якщо дані супровідних документів не збігаються з даними приймання?

27.Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку розрахунки за претензіями?

28.За яких обставин виникає необхідність уцінки товарів?

29.Як у бухгалтерському обліку відображаються операції з уцінки та дооцінки товарів?

30.Як відображаються в обліку втрати товарів, коли винну особу встановлено?

31.Як відображаються в обліку втрати товарів, коли винну особу не встановлено?

32.Розкрийте методику розрахунку середнього відсотка торговельних націнок та собівартості реалізованих товарів.

33.Що таке витрати обігу і який їх склад?

34.Вимог якого Положення (стандарту) бухгалтерського обліку треба дотримуватись при відображенні витрат обігу?

35. В яких облікових регістрах бухгалтерського обліку відображаються господарські операції з відображення доходів та витрат торговельного підприємства?

36.Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку господарські операції з комісійної торгівлі у комісіонера і комітента?

37.Особливості організації виїзної торгівлі та її документальне оформлення.

38.Які види витрат на здійснення виїзної торгівлі несуть торговельні підприємства і як вони відображаються на рахунках бухгалтерському обліку?

39.Розкрийте порядок організації торгівлі поштою.

40.Якими бухгалтерськими проводками відображаються операції з торгівлі поштою?

41.Розкрийте основні вимоги і особливості бухгалтерського обліку та податкових розрахунків при експортно-імпортних операціях.

42.Наведіть приклади проводок при експорті товарів за валюту.

43.Наведіть приклади проводок при імпорті товарів за валюту.

44.Наведіть приклади проводок, пов’язаних з купівлею валюти.

45.Наведіть приклади проводок, пов’язаних з обов’язковим продажем валюти.

1.2. Задачі для розв’язання

Задача 1. Підприємство *А* оприбуткувало товари від постачальника на суму 1200 грн з ПДВ. Товар надійшов у зворотній тарі вартістю 240 грн з ПДВ. Транспортні витрати за поставку товару транспортною організацією — 120 грн з ПДВ. Зворотна тара повернута постачальнику. Власна торговельна надбавка до купівельної вартості — 20 %.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 2. Підприємством роздрібної торгівлі у постачальника за попередньою оплатою закуплено товар на суму 15 000 грн з ПДВ. Власна торговельна надбавка підприємства — 25 %. Після оприбуткування на складі товар передано в магазин і реалізовано.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 3. Між підприємствами *А* та *Б* укладено бартерний контракт з обміну неподібними товарами. Контрактна вартість товарів однакова і становить 12000 грн. Собівартість товару підприємства А — 9000 грн, Б — 9500 грн.

Зробити бухгалтерські проводки для обох підприємств.

Задача 4. Дані вступного балансу: товар на складі — 800 грн; поточний рахунок — 1200 грн; статутний капітал — 2000 грн.

Торгове підприємство закупило товар на суму 1200 грн з ПДВ. Реалізувало товар за суму 1800 грн, включаючи податкове зобов’язання.

Витрати обігу: заробітна плата одного працівника — 150 грн, оплата енергоносіїв — 140 грн з ПДВ, орендна оплата — 60 грн з ПДВ.

Відкрити та заповнити книгу господарських операцій з необхідними проводками. Скласти повну шахову оборотну відомість.

Задача 5. Дані вступного балансу: товар комітентів на складі — 800 грн; основні засоби — 10000 грн; знос основних засобів — 3400 грн; поточний рахунок — 1200 грн; готівка — 1000 грн; статутний капітал — 2000 грн; заборгованість за фінансовою орендою — 6800 грн.

Комісійний магазин прийняв на комісію товар, що не був у вжитку, на суму, визначену угодою сторін — 6000 грн, і товар, що був у вжитку, на суму 2400 грн. Сума комісії — 20 %. Товар реалізовано, і суму, за винятком комісійних, сплачено комітентам.

Витрати обігу: заробітна плата двох працівників відповідно — 150 і 300 грн; оплата енергоносіїв — 240 грн з ПДВ; нарахована амортизація основних засобів — 250 грн, плата за фінансову оренду — 400 грн.

Завдання:

Відкрити та заповнити книгу господарських операцій з необхідними проводками. Скласти повну шахову оборотну відомість.

Задача 6. Розкрити зміст господарських операцій за наведеними бухгалтерськими проводками і вказати первинні документи, на підставі яких вони здійснені.

Господарська операція	Документ	Дебет	Кредит	Сума
		281	632.1	5700
		281	685	200
		685	311	200
		643	641	1180
		377	311	1180
		641	377	1180
		641	643	1180
		945	632.1	285
		791	945	285
		632.1	312	5690
		632.1	714	295
		714	791	295

Задача 7. Торгове підприємство закупило 10 діжок риби. У супровідних документах вказано: маса брутто — 1130 кг; маса нетто — 1000 кг; тари — 130 кг; ціна за 1 кг нетто — 36 грн., у тому числі ПДВ — 6 грн.

Риба реалізована з торговельною надбавкою 50 %. При заважуванні тари виявлено, що її маса складає 150 кг. Договором поставки передбачено повернення коштів покупцю за результатами заважування тари.

Зробити всі необхідні проводки, включаючи кінцеві розрахунки з постачальником.

Задача 8. Підприємство здійснює торгівлю товарами поштою на умовах попередньої оплати. У кінці січня поточного року отримана від замовника (через підприємство поштового зв’язку) передоплата вартості 10 одиниць товару на загальну суму 1200 грн. з ПДВ. Продажна ціна одиниці товару — 120 грн. з ПДВ; собівартість — 90 грн.; торговельна надбавка — 30 грн. У цьому ж місяці замовнику був відправлений товар на повну суму передоплати.

У лютому перераховано підприємству поштового зв’язку за послуги 60 грн. (у тому числі ПДВ — 10 грн.) та отримано повідомлення про вручення замовнику 9 одиниць товару на суму 1080 грн. з ПДВ, акт про повернення однієї одиниці товару на суму 120 грн. з ПДВ.

Зробити всі необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 9. В обліковій політиці підприємства визначено, що резервування коштів на забезпечення гарантійних зобов'язань здійснюється в розмірі 10 % реалізованої продукції без ПДВ.

У звітному періоді реалізовано продукції на суму 56100 грн. із ПДВ. Для здійснення гарантійного ремонту в цьому періоді було придбано запасних частин на суму 840 грн. з ПДВ, з яких використано на суму 250 грн. Заробітна плата працівника, що виконує гарантійний ремонт, — 3200 грн.

Зробити всі необхідні проводки за здійсненими операціями.

Задача 10. Підприємство оптової торгівлі відпустило підприємству роздрібної торгівлі в січні поточного року товар на суму 120 тис. грн.., а в лютому — на суму 60 тис. грн. Купівельна вартість товару — відповідно 90 та 40 тис. грн. Розрахунок за товари був здійснений за попередньою оплатою. За вчасний розрахунок оптове підприємство зробило знижку 5 % і цю суму перерахувало на рахунок роздрібного підприємства.

Зробити бухгалтерські проводки для підприємств оптової та роздрібної торгівлі за умови, що власна торговельна надбавка підприємства роздрібної торгівлі становить 15 %.

1.3. Тести

1. Торговий патент не потрібно придбавати в таких випадках:
а) при роздрібній торгівлі продовольчими товарами;
б) при роздрібній торгівлі непродовольчими товарами;
в) при торгівлі підакцизними товарами.

2. Ліцензія — це:
а) оборотний матеріальний актив;
б) необоротний матеріальний актив;
в) необоротний нематеріальний актив;
г) вірна відповідь відсутня.

3. Сума плати за ліцензію в податкових розрахунках:
а) підлягає амортизації;
б) відноситься одразу на податкові витрати;
в) включається у зменшення податку на прибуток;
г) підлягає амортизації у разу, якщо вартість ліцензії перевищує величину, встановлену Податковим кодексом.

4. Ціна товару на підприємстві роздрібної торгівлі складається з:
а) собівартості товару, акцизного податку, ПДВ;
б) собівартості товару, прибутку виробника, акцизного податку, ПДВ;
в) собівартості товару, акцизного податку, торгової надбавки, ПДВ.

5. Для отримання товару на складі постачальника представнику торговельного підприємства видається:

а) рахунок-фактура;

б) товарно-транспортна накладна;

в) довіреність.

6. Торгові надбавки по реалізованим товарам роздрібного підприємства списуються проводками:

а) Д-т 281—К-т 285;

б) Д-т 282—К-т 285;

в) Д-т 902—К-т 285;

г) Д-т 902—К-т 285 червоним сторно.

7. До стаціонарної торгової мережі відносяться:

а) дискаунти[1];

б) кіоски та ларьки;

в) торгові доми;

г) всі перелічені вище об’єкти.

8. Продаж товарів у розстрочку дозволено:

а) всім підприємствам торгівлі;

б) лише підприємствам роздрібної торгівлі;

в) лише підприємствам, що придбали спеціальний патент;

г) лише підприємствам, що мають відповідну ліцензію.

9. На комісійну торгівлю можуть прийматись непродовольчі товари:

а) лише вживані;

б) лише невживані;

в) як вживані, так і не вживані.

10. Патент, що використовується для разового продажу товарів – це:

а) платний патент;

б) пільговий патент;

в) безоплатний патент;

г) короткотерміновий патент.

11. Відсотки за розстрочку платежу за придбаний фізичною особою товар:

а) є об’єктом оподаткування ПДВ;

б) не є об’єктом оподаткування ПДВ.

[1] Дискаунти — торгівельні підприємства, де товари продаються зі знижкою (дисконтом).

12. Договір, за яким одна сторона зобов’язується за дорученням іншої сторони-комітента за винагороду здійснити одну або декілька угод від свого імені називається:

а) договір консигнації;

б) договір купівлі-продажу;

в) договір комісії;

г) бартерний договір.

13. Договірні зобов’язання обліковуються на рахунку:

а) 04 “Непередбачені активи і зобов’язання”;

б) 05 “Гарантії та забезпечення надані”;

в) 06 “Гарантії та забезпечення отримані”;

г) 03 “Контрактні зобов’язання”.

14. Відпуск поворотної тари під товаром оформлюється:

а) накладною;

б) сертифікатом якості;

в) актом на оприбуткування тари.

15. Поворотна тара, що підлягає поверненню постачальнику обліковується на субрахунку:

а) 281;

б) 284;

в) 204;

г) 22.

16. Облік витрат обігу на підприємстві торгівлі ведеться на рахунку:

а) 23;

б) 91;

в) 92;

г) 93.

17. Документ, що підтверджує рух товару у грошовому виразі на підприємстві торгівлі — це:

а) звіт касира;

б) товарний звіт;

в) товарно-касовий звіт.

18. На підприємствах роздрібної торгівлі відкривається така мінімальна кількість рахунків в банку:

а) один;

б) два;

в) три;

г) чотири.

19. При прийманні на роботу завідувача складом, з ним обов'язково укладається:

а) колективний договір;

б) договір про повну матеріальну відповідальність;

в) договір про часткову матеріальну відповідальність.

20. Торгівельне підприємство право придбати торгові патенти на здійснення торговельної діяльності на наступні за поточним роки:

а) має, але не більше ніж на 3 роки;

б) не має;

в) має, але не більше ніж на 5 років;

г) має, але не більше ніж до кінця календарного року.

21. Втрати товару в межах норм природного убутку списуються на рахунок:

а) нестач і втрат від псування цінностей;

б) витрати обігу;

в) собівартість реалізованих товарів.

22. При переведенні товару у вторинні матеріальні (енергетичні) ресурси податкові витрати:

а) зменшуються на різницю між вартістю товару та вартістю матеріальних (енергетичних) ресурсів;

б) не змінюються;

в) зменшуються на всю вартість товару.

23. При переведенні товару у вторинні матеріальні (енергетичні) ресурси сума податкового кредиту відображеного при його придбанні:

а) зменшується на різницю між вартістю товару та вартістю матеріальних (енергетичних) ресурсів;

б) не змінюються;

в) зменшуються на всю вартість товару.

24. При знищенні неякісного товару податкові витрати:

а) зменшуються на суму вартості їх придбання без ПДВ;

б) не змінюються;

в) зменшуються на суму вартості придбання включаючи ПДВ.

25. При знищенні неякісного товару сума ПДВ, сплачена при їх придбанні з податкового кредиту:

а) виключається;

б) не виключається.

26. Формування забезпечення наступних втрат товарів в межах природного убутку до витрат підприємства торгівлі:

а) належить;

б) не належить.

27. При торгівлі у розстрочку обмеження щодо строків кредиту та мінімальної суми першого внеску:

а) існують обмеження щодо строків;

б) існують обмеження щодо мінімальної суми першого внеску;

в) існують обмеження щодо строків кредиту і мінімальної суми першого внеску.

28. При поверненні комітенту нереалізованих товарів комітент витрати за зберігання товару:

а) відшкодовує;

б) не відшкодовує.

29. При комісійній торгівлі вживаними непродовольчими товарами об’єктом обкладення ПДВ у комісіонера є:

а) продажна вартість товару;

б) сума, яка перераховується комітенту;

в) комісійна винагорода.

30. Якщо на дату балансу вартість товарів знизилася, або вони іншим шляхом втратили первісно очікувану економічну вигоду, то їх слід відображати в балансі:

а) за первісною вартістю;

б) за чистою вартістю реалізації.

ТЕМА 2. РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ

2.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Наведіть основні особливості фінансово-господарської діяльності закладів громадського харчування, що відрізняють їх від роздрібних торговельних підприємств.
2. Якими законодавчими та нормативними документами регулюється торговельно-виробнича діяльність підприємств громадського харчування?
3. З яких взаємопов'язаних процесів складається діяльність підприємства громадського харчування?
4. Якими первинними документами оформлюється надходження продуктів (сировини) і товарів на підприємства громадського споживання від виробників, торговельних організацій?
5. Перелічіть особливості організації роботи підприємства громадського харчування. Як вони впливають на побудову обліку виробництва?
6. Наведіть порядок розробки і затвердження фірмових блюд.
7. Якими документами регламентується рецептура блюд та її зміни?
8. Наведіть класифікацію закладів громадського харчування та основні вимоги до типів закладів.
9. Як класифікуються послуги підприємств громадського харчування?
10. Розкрийте основні вимоги до офіціанта.
11. Розкрийте порядок калькулювання вартості блюд.
12. Як визначаються норми вкладень інгредієнтів у блюда?
13. Як повинен бути складений закупочний акт при закупівлі продуктів у населення?
14. Що відображають у денній забірній картці?
15. Яким підсумковим документом відображається реалізація готових виробів загалом за день і який його зміст?
16. Які бухгалтерські проводки складаються при заготівлі сировини для приготування блюд?
17. Які бухгалтерські проводки складаються при заготівлі товарів?
18. Як визначається вартість витраченої сировини на виготовлення продукції?
19. Які можливі варіанти обліку витрат на випуск продукції підприємств громадського харчування?
20. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку придбання продуктів і відпуск їх у виробництво?
21. Наведіть особливості відображення на підприємствах громадського харчування адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.
22. Якими документами оформлюється відпуск готової продукції з виробництва в реалізацію?

23.Які реєстри складаються для оперативного та аналітичного обліку виробництва блюд?

24. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку реалізація товарів і продукції власного виробництва підприємствами громадського харчування за готівку?

25. Як формується і оформлюється ціна на блюда?

26. Розкрийте особливості обліку витрат обігу на підприємствах громадського харчування.

27. Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку витрати обігу на підприємствах громадського харчування?

28.Наведіть порядок розрахунку природних втрат сировини та товарів і порядок їх відображення в обліку.

29.Як визначається розмір відшкодування нестач, коли винних виявлено?

30.Наведіть бухгалтерські проводки з відшкодування нестач за рахунок винних.

2.2. Задачі для розв'язання

Задача 1. Працівнику підприємства громадського харчування відпущено обідні блюда у рахунок заробітної плати на суму 300,00 грн., собівартість блюд — 200,40 грн.

Навести кореспонденцію рахунків за вказаною господарською операцією.

Задача 2. Підприємством громадського харчування реалізовано населенню за місяць товарів на суму 24 000 грн. і блюд на суму 48 600 грн. За товарами середня торговельна надбавка до цін закупівлі складає 30 %, торговельна надбавка з націнкою підприємства громадського харчування при виробництві готової продукції — 35 %.

Навести кореспонденцію рахунків за реалізацією товарів та блюд.

Задача 3. Підприємство громадського харчування реалізувало промисловому підприємству 1000 талонів на комплексні обіди. Вартість одного талона 24,92 грн. Протягом місяця було отоварено 950 талонів. Собівартість комплексного обіду — 18,72 грн.

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями.

Задача 4. Постачальнику перераховано за продукти 6000 грн. з ПДВ. При отриманні продуктів виявлено невідповідність кількості продуктів товару в документах постачальника та фактично на суму 24 грн., про що було складено акт. Нестача продукту — в межах природних втрат.

Зробити бухгалтерські проводки за отриманням продуктів.

Задача 5. Ціна пляшки коньяку місткістю 0,5 л становить 168 грн., пляшки коли місткістю 2 л — 18 грн. Ціни з ПДВ. Розрахувати рецепт коктейлю, щоб

його продажна вартість складала 40,00 грн. за 200 мл, включаючи 10 % власну торговельну надбавку.

Зробити всі проводки із закупівлі інгредієнтів, виробництва коктейлю та реалізації 200 мл.

Задача 6. При інвентаризації складу було виявлено нестачу 5 кг цукру. Закупівельна ціна 1 кг цукру — 8,40 грн., ціна продажу — 15,00 грн. Винним визнано комірника, за рахунок якого було відшкодовано нестачу. Суму відшкодування утримано із заробітної плати комірника.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків.

Задача 7. Для приготування блюд на ринку підзвітною особою було закуплено у продавця Петрової Л.М. 3,0 кг зелені і сплачено їй 48,00 грн.

Скласти акт закупівлі зелені, авансовий звіт підзвітної особи та навести кореспонденцію рахунків.

Задача 8. При інвентаризації виявлено нестачу товару на суму 120 грн., у тому числі торговельна надбавка — 30 грн. Винних не виявлено.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків.

Задача 9. На початок звітного місяця залишок товарів на підприємстві громадського харчування становив 2400 грн., у тому числі торговельна надбавка — 800 грн. Отримано товарів за купівельною вартістю на суму 36000 грн. На них оприбуткована торговельна надбавка в розмірі 20 % до ціни закупівлі. Протягом місяця зроблено уцінку товарів у межах торговельної надбавки на суму 1200 грн. Реалізовано товару на суму 32400 грн.

Розрахувати реалізовану торговельну надбавку і зробити всі можливі бухгалтерські проводки.

Задача 10. На підприємстві громадського харчування за місяць вилучено з обігу у зв’язку з простроченням терміну реалізації блюд на суму 2400 грн. за продажними цінами. Собівартість блюд — 1750 грн., у тому числі продукти — 1050 грн. за ціною придбання без ПДВ. Непридатні для вживання блюда реалізовані сільськогосподарському підприємству для годівлі тварин за 120 грн. із ПДВ.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків із сумами.

2.3. Тести

1. При закупівлі продуктів у населення складається такий документ:
а) накладна;
б) товаротранспортна накладна;
в) сертифікат якості;
г) акт закупівлі.

2. Облік витрат обігу на підприємствах громадського харчування ведеться на рахунку:

а) 23;

б) 26;

в) 91;

г) 93.

3. На підприємствах торгівлі та громадського харчування не застосовується такий рахунок бухгалтерського обліку:

а) 91;

б) 92;

в) 93;

г) 94.

4. Підставою для визначення норм вкладень продуктів у блюда є такий документ:

а) наказ керівника підприємства;

б) розрахунки шеф-кухаря;

в) розрахунки економіста підприємства;

г) збірники рецептур.

5. У калькуляційних картках вартість блюд визначається:

а) за фактичними нормами вкладень продуктів;

б) за затвердженими рецептурами норм вкладень продуктів;

в) за затвердженими керівником нормами вкладень продуктів.

6. Визначення ціни блюд є обов'язковим:

а) для всіх підприємств громадського харчування;

б) лише для суб'єктів малого підприємництва;

в) для суб'єктів підприємництва, що не підпадають під визначення малих;

г) для державних підприємств.

7. Норми природних втрат продуктів при зберіганні продуктів і товарів визначаються на підставі:

а) наказу керівника підприємства;

б) розрахунків, що враховують попередній досвід підприємства;

в) нормативних документів.

8. Створення резерву на покриття природних втрат товарів при їх реалізації відображається бухгалтерською проводкою:

а) Д-т 93—К-т 474;

б) Д-т 23—К-т 48;

в) Д-т 92—К-т 474;

г) Д-т 474—К-т 281.

9. Собівартість реалізованих готових блюд списується бухгалтерською проводкою:

а) Д-т 23—К-т 26;

б) Д-т 901—К-т 26;

в) Д-т 93—К-т 282;

г) Д-т 282—К-т 26.

10. Нестача товару понад норму природних втрат списується бухгалтерською проводкою:

а) Д-т 92—К-т 282;

б) Д-т 23—К-т 282;

в) Д-т 91—К-т 282;

г) Д-т 947—К-т 282.

11. В акті закупівлі продуктів у населення обов'язково слід вказувати:

а) адресу проживання фізичної особи;

б) основне місце роботи фізичної особи;

в) дату народження фізичної особи;

г) ідентифікаційний код фізичної особи.

12. Продаж талонів на харчування відображається бухгалтерською проводкою:

а) Д-т 301—К-т 701;

б) Д-т 311—К-т 701;

в) Д-т 311—К-т 681;

г) Д-т 361—К-т 681.

13. Підприємства громадського харчування є платниками ПДВ:

а) лише ті, які перебувають на загальній системі оподаткування;

б) всі підприємства громадського харчування, незалежно від обраної системи оподаткування.

в) суб'єкти підприємницької діяльності, на яких поширюється дія Податкового кодексу у частині придбання спеціального патенту.

г) у разі якщо загальна сума від здійснення операцій з постачання товарів/послуг, нарахована (сплачена) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує 1000 000 грн.;

д) правильної відповіді немає.

14. Не застосовувати реєстратори розрахункових операцій мають право:

а) усі підприємства громадського харчування;

б) підприємства громадського харчування, що перейшли на спрощену систему оподаткування;

в) суб'єкти підприємницької діяльності — фізичні особи — платники єдиного податку.

15. Тип підприємства громадського харчування визначається:
а) в установчих документах;
б) наказом по підприємству;
г) залежно від відповідності вимогам, що встановлені нормативними документами.

16. Вилучені з обігу перші блюда з простроченим терміном придатності переведені у корми та використані для годівлі тварин у підсобному господарстві:
а) податкові витрати і податковий кредит за витраченими на приготування блюд продуктами коригуються;
б) коригуються лише податкові витрати;
в) коригується лише податковий кредит;
г) податкові витрати і податковий кредит не коригуються.

17. Витрати на маркетингові заходи на підприємствах громадського харчування включаються до витрат:
а) виробництва;
б) загальновиробничих;
в) адміністративних;
г) на збут.

18. Вилучення з обігу блюд з простроченим строком реалізації відображається проводкою:
а) Д-т 281—К-т 282;
б) Д-т 23—К-т 26;
в) Д-т 93—К-т 26;
г) Д-т 947—К-т 26;
д) немає вірних проводок.

19. При інвентаризації на підприємстві громадського харчування виявлено нестачу двох пляшок мінеральної води. З винного буде відшкодована сума з урахуванням коефіцієнта:
а) 1;
б) 2;
в) 3.

20. При інвентаризації на підприємстві громадського харчування виявлено нестачу овочів. З винного буде відшкодована сума з урахуванням коефіцієнта:
а) 1;
б) 2;
в) 3.

21. При інвентаризації на підприємстві громадського харчування виявлено нестачу посуду, який був списаний з балансового рахунка в міру відпуску у виробництво. Термін служби посуду встановлено 9 місяців. Від дати видачі посуду на виробництво минуло 8 місяців. З винного буде відшкодована сума:

а) 1/9 вартості посуду з урахуванням ПДВ та коефіцієнта відшкодування;

б) повної вартості посуду з урахуванням ПДВ та коефіцієнта відшкодування;

в) 50 % вартості посуду з урахуванням ПДВ та коефіцієнта відшкодування;

22. Бухгалтерська проводка Д-т 93—К-т 474 означає:

а) віднесено на витрати обігу протягом періоду між інвентаризаціями норми природних втрат товару;

б) створено резерв на покриття природних втрат товару;

в) обидві відповіді вірні;

г) немає вірної відповіді.

23. Обліковою ціною товарів у складських приміщеннях закладів (підприємств) громадського харчування може бути:

а) ціна продажу;

б) первісна вартість;

в) первісна вартість або ціна продажу.

24. Відпуск виробів кухні у підрозділи підприємства громадського харчування зазвичай оформлюють:

а) накладними;

б) товарно-транспортними накладними;

в) денними забірними картками.

25. Акти про реалізацію готових виробів кухні за готівку складаються;

а) щоденно;

б) щотижня;

в) один раз на місяць.

26. При продажу талонів на харчування відображається:

а) дохід і податковий дохід;

б) дохід;

в) податковий дохід;

г) дохід і податковий дохід не виникають.

27. При відпуску блюд за раніше проданими талонами відображається:

а) дохід і податковий дохід;

б) дохід;

в) податковий дохід.

28. Списання надбавки підприємства громадського харчування за реалізованими блюдами відображають бухгалтерською проводкою:

а) Д-т 902—К-т 285 червоним сторно;

б) Д-т 902—К-т 285;

в) Д-т 285—К-т 282.

29. На підприємствах громадського харчування ціна на вино-горілчані вироби встановлюється на:

а) 1 пляшку;

б) 100 мл;

в) на 100 г.

30. У калькуляційних картках норми закладки продуктів наводяться з розрахунку на:

а) 1 блюдо;

б) 10 блюд.

в) 100 блюд.

ТЕМА 3. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ В БУДІВНИЦТВІ

3.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Якими основними нормативними документами регламентується діяльність будівельних організацій?
2. Чи підлягає патентуванню та ліцензуванню виконання будівельно-монтажних робіт?
3. Які види інвестицій відносяться до капітальних?
4. Яка проектно-кошторисна документація повинна бути підготовлена до початку будівництва?
5. Розкрийте порядок формування договірних цін у будівництві.
6. Які статті витрат застосовуються в будівельній галузі?
7. Розкрийте сутність продуктивних та непродуктивних витрат.
8. Як у будівельній галузі розподіляються загальновиробничі витрати?
9. Як у будівельній галузі контролюється витрата матеріалів на будівництво?
10. Що таке: техніко-економічне обґрунтування будівництва і робочий проект?
11. Розкрийте найхарактерніші особливості будівельної галузі та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку?
12. Як у будівництві безцехова структура впливає на побудову рахунка 91 “Загальновиробничі витрати”?
13. На яких рахунках і субрахунках здійснюється облік виробничих запасів у будівництві?
14. У чому полягає суть контракту з фіксованою ціною й контракту за ціною “витрати плюс”?
15. Наведіть особливості планування й обліку витрат на виконання будівельно-монтажних робіт за договорами (контрактами).
16. Які методи оцінки запасів при вибутті застосовуються в бухгалтерському обліку та для складання податкових декларацій?
17. Що таке тимчасові нетитульні споруди і як вони обліковуються?
18. Як групуються у плануванні й обліку витрати операційної діяльності за елементами?
19. Якими способами може визначатись ступінь завершеності робіт з будівельного контракту?
20. Розкрийте сутність валової заборгованості замовників за роботи за будівельним контрактом.
21. Які документи є підставою для оплати будівельних робіт?
22. Які субрахунки застосовуються лише в будівельній галузі?
23. На яких рахунках здійснюється облік виконаних будівельних робіт у замовника та підрядника?
24. Чи обліковуються витрати на будівництво об’єктів основних засобів у замовника за елементами витрат?

25.Як групуються витрати за характером участі в процесі будівельного виробництва і за способом включення в собівартість об’єктів будівництва?

26.Як обліковуються в будівельній організації матеріальні цінності, передані для будівництва замовником?

27.Як обліковуються у замовника матеріальні цінності, передані для будівництва чи монтажу будівельній організації?

28.З яких витрат формується первісна вартість деталей і конструкцій?

29.Як оприбутковуються невласні основні засоби передані для обслуговування на баланс будівельної організації?

30.Наведіть особливості нарахування амортизації за невласними основними засобами?

31.Які витрати не включаються у собівартість будівельно-монтажних робіт?

32.Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку вартість реалізованих будівельно-монтажних робіт?

33.Як відображається в обліку вартість будівельно-монтажних робіт, виконаних самостійно для власних цілей?

34.Якими бухгалтерськими проводками відображається вартість робіт, прийнятих від субпідрядних організацій?

35.Наведіть особливості обліку втрат від браку в будівництві.

36.Як обліковуються й розподіляються між об’єктами обліку виграти на утримання й експлуатацію будівельних машин та обладнання?

37.Що таке довгостроковий контракт?

38.Розкрийте особливості оподаткування за довгостроковим контрактом.

39.Які основні документи є підставою для відображення обсягу виконаних робіт у підрядчика?

40.Які будівельні роботи не є об’єктом обкладання податком на додану вартість?

3.2. Задачі для розв’язання

Задача 1. Будівельне підприємство закупило 30 000 шт. цегли за ціною 1000 грн. без ПДВ за одну тисячу. Транспортні витрати сторонньої організації становили 240 грн. з ПДВ за одну тисячу.

Зробити бухгалтерські проводки за наведеними операціями.

Задача 2. На основі наведених у таблиці даних розрахувати витрати та наявність запасів для звітності при застосуванні методів ідентифікованої вартості, середньозваженої собівартості, ФІФО.

Дата	***Закуплено***		Відпущено на виробництво, од.
	од.	Ціна за од.	
На початок року	500	10	
5 січня			200
10 січня	250	20	

15 січня	200	30	
20 січня			250
25 січня	650	40	
30 січня			150
Залишок на 31.01	1000		

Задача 3. Підрядчик отримав контракт на 7 місяців на будівництво адміністративного будинку вартістю 1500 тис. грн., крім того ПДВ. Гроші на будівництво надійшли авансом. Для зберігання спецодягу і спецінвентаря було збудоване тимчасове приміщення, на яке відпущено матеріалів на суму 14000 грн. і нараховано заробітну плату в сумі 5000 грн. Вартість послуг, наданих допоміжним виробництвом підрядчика, становить 620 грн. Вартість поворотних матеріалів становить 8000 грн.

Зробити всі необхідні проводки за наведеними операціями.

Задача 4. Фактичні витрати підрядчика на будівництво об'єкта за звітний квартал становили: січень — 150, 2 тис. грн., з них заробітна плата — 90,0 тис. грн.; лютий — 140,9 тис. грн., з них заробітна плата — 100,0 тис. грн.; березень — 170,7 тис. грн., з них заробітна плата — 120,0 тис. грн. Будівельні матеріали були придбані у грудні попереднього року.

Нарахована амортизація — 50 000 грн.

Планові витрати на весь період будівництва — 1300,0 тис. грн., Договірна ціна будівництва з ПДВ — 1872,0 тис. грн.

Зробити бухгалтерські проводки, визначити загальну суму витрат. Розкрити вплив здійснених операцій на показники декларації про прибуток підприємства.

Задача 5. Постачальнику згідно договору перерахована попередня оплата та отримано будівельних матеріалів на суму 66 тис. грн. з ПДВ за супровідними документами. При прийманні виявлено недостачу матеріалів на суму 600 грн. з ПДВ. Постачальнику подано претензію, у відповідь на яку він повернув грошові коштиі.

Відобразити господарські операції на рахунках бухгалтерського обліку.

Задача 6. Між замовником і підрядником укладено договір підряду на будівництво виробничого приміщення з частковим постачанням устаткування та матеріалів. Операції, які здійснив замовник, наведені в таблиці.

Господарська операція	Сума, тис. грн.
Перераховано аванс підряднику	1200,0
Придбано і передано підряднику устаткування для монтажу	480,0
Придбано і передано підряднику будівельні матеріали	240,0
Підписано акт введення об'єкта в експлуатацію	1500,0
Перераховано заборгованість підряднику	?

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями у замовника та підрядника. Розкрити вплив кожної здійсненої операції на показники Звіту про фінансові результати.

Задача 7. Підприємство-замовник отримало цільове фінансування на будівництво медпункту у сумі 680 тис. грн. На суму цільового фінансування з підрядчиком укладено договір і перераховано аванс у сумі цільового фінансування. Виконання робіт здійснено в один етап.

Навести кореспонденцію рахунків по здійсненим операціям у замовника.

Задача 8. У першому кварталі 201_ року будівельним підприємством здійснено господарські операції, наведені в таблиці.

Господарська операція	Сума
Отриманий аванс від замовника	40 000
Куплено будівельні матеріали	66 120
Використано будівельних матеріалів на будівництво об’єкта для замовника	35 400
Нараховано орендну плату за користування легковим автомобілем	960
Нараховано заробітну плату робітникам, що працюють на будівництві об’єкта	13 200
Нараховано заробітну плату адміністративному персоналу	3 000
Надано матеріальну допомогу одному робітнику	365
Надано матеріальну допомогу головному бухгалтеру	500
Нараховано амортизацію будівельних машин і механізмів	1 000
Нараховано амортизацію адміністративного корпусу	700
Нараховано та сплачено банку відсотки за кредит	500
Сплачено штраф за несвоєчасне перерахування в бюджет податку на прибуток	800
Сплачено підприємством штраф, накладений податковою службою на директора підприємства	170

Відобразити наведені та інші необхідні операції на рахунках бухгалтерського обліку, визначити загальну суму витрат по підприємству, витрат операційної діяльності та структуру витрат операційної діяльності за елементами.

Задача 9. Відновіть зміст наведених господарських операцій у підрядчика.

	Дебет	Кредит
	231	20, 63, 65, 66
	903	231
	361	703
	703	643
	703	791
	238	239
	643	641
	361	238
	238	361
	311	361
	239	238

Задача 10. Будівельна організація за власні кошти побудувала житловий будинок для продажу. Виробнича собівартість спорудження будинку становила 40,0 млн. грн. Усі квартири будинку реалізовано за 50,0 млн. грн. фізичним особам. Гроші фізичні особи перераховували будівельній організації через "Ощадбанк".

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями.

3.3. Тести

1. За участю у спорудженні об'єкта учасники будівництва поділяються таким чином:

а) підрядник і страховик;

б) підрядник і субпідрядник;

в) підрядник і замовник;

г) замовник і забудовник.

2. Тимчасові нетитульні споруди зі строком служби до одного року належать:

а) до основних засобів;

б) до інших необоротних матеріальних активів;

в) до малоцінних та швидкозношуваних предметів.

3. Субрахунок 238 має таку назву:

а) "Витрати з експлуатації будівельних машин і механізмів";

б) "Незавершені будівельні контракти";

в) "Проміжні рахунки".

4. Будівельно-монтажні роботи підлягають:

а) патентуванню;
б) ліцензуванню;
в) патентуванню і ліцензуванню.

5. Будівельні підприємства можуть застосовувати такі методи оцінки запасів при вибутті:
а) ФІФО;
б) ЛІФО;
в) ідентифікованої собівартості;
г) будь-який, передбачений П(С)БО 9 “Запаси”.

6. Будівельні підприємства для обліку власних виробничих запасів використовують рахунки:
а) готової продукції;
б) матеріалів;
в) позабалансові.

7. Валова заборгованість підрядчика — це:
а) перевищення витрат підрядчика і визнаного ним прибутку (за винятком визнаних збитків) над сумою проміжних рахунків (без непрямих податків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту;
б) перевищення проміжних рахунків (без непрямих податків) над витратами підрядчика і визнаного ним прибутку (за винятком визнаних збитків) на дату балансу з початку виконання будівельного контракту;
в) різниця між обсягом виконаних робіт та загальною вартістю будівельно-монтажних робіт згідно з контрактом.

8. Проводкою за дебетом субрахунку 238 та кредитом субрахунку 239 відображається:
а) валова заборгованість замовника;
б) списання витрат цеху ремонту на витрати з експлуатації будівельних машин і механізмів;
в) пред’явлені суми до сплати суми згідно актів виконаних робіт за формами № КБ-2в та КБ-3;
г) такої проводки не існує.

9. Довгостроковий контракт у будівництві — це:
а) контракт, з початку виконання якого, або від часу перерахування авансу до завершення будівництва проходить не менше дев’яти місяців;
б) це будь-який договір на виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг з довготривалим (більше одного року) технологічним циклом виробництва та якщо договорами, які укладені на виробництво таких товарів, виконання робіт, надання послуг, не передбачено поетапного їх здавання;

в) контракт, з початку виконання якого, або від часу перерахування авансу до завершення будівництва проходить не менше трьох років;

г) контракт, з початку виконання якого, або від часу перерахування авансу до завершення будівництва проходить не менше одного року.

10. Витрати з транспортування матеріалів з центрального складу до прио́б'єктного зараховують:

а) на збільшення вартості матеріалів;

б) на адміністративні витрати;

в) на витрати з будівництва об'єктів;

г) на загальновиробничі витрати.

11. Нарахування зносу тимчасових (нетитульних) споруд відображають проводкою:

а) Д-т 23—К-т 132;

б) Д-т 91—К-т 132;

в) Д-т 92—К-т 132;

г) Д-т 93—К-т 132.

12. Виявлені в результаті інвентаризації надлишки цегли зараховуються:

а) на збільшення доходу;

б) на розрахунки з бюджетом;

в) на зменшення вартості будівництва.

13. За відношенням до обсягу будівництва витрати поділяють на:

а) контрольовані та неконтрольовані;

б) продуктивні та непродуктивні;

в) витрати на продукт і витрати на період;

г) постійні та змінні.

14. Згідно П(С)БО 16 "Витрати" до складу витрат, безпосередньо пов'язаних з виконанням будівельного контракту, не включаються:

а) прямі матеріальні;

б) прямі на оплату праці;

в) загальновиробничі;

г) інші прямі (включаючи вартість виконаних субпідрядниками робіт);

д) немає вірної відповіді.

15. Методологічні основи формування підрядчиками в бухгалтерському обліку інформації про доходи, пов'язані з виконанням будівельних контрактів, визначає:

а) П(С)БО 3;

б) П(С)БО 15;

в) П(С)БО 18.

16. Валова заборгованість замовника відображається проводкою:
а) Д-т 238—К-т 361;
б) Д-т 361—К-т 239;
в) Д-т 361—К-т 703;
г) Д-т 238—К-т 239;

17. Передання об’єкта будівництва замовнику у підрядчика відображаються проводкою:
а) Д-т 238—К-т 703;
б) Д-т 903—К-т 23;
в) Д-т 361—К-т 703;
г) Д-т 239—К-т 238.

18. Валова заборгованість замовнику та замовника відображається у бухгалтерському обліку в сумах:
а) з ПДВ;
б) без ПДВ;
в) відображається лише в податковій декларації в сумі з ПДВ.

19. У П(С)БО 18 розглядається така кількість видів будівельних контрактів:
а) один;
б) два:
в) три;
г) чотири.

20. Виконаний обсяг капітальних інвестицій у замовника оцінюється так:
а) за плановою собівартістю;
б) за фактичною собівартістю;
в) за договірною ціною;
г) за сумами перерахованих підрядчику коштів.

21. Витрати з будівництва у замовника накопичують за рахунком:
а) 15;
б) 23;
в) 92.

22. Витрати з будівництва у підрядчика накопичують за рахунком:
а) 15;
б) 23;
в) 92.

23. Датою прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об’єкта є:
а) акт приймання виконаних підрядних робіт за формою КБ-2в;

б) довідка про вартість виконаних підрядних робіт та витрат за формою КБ-3;

в) дата видачі зареєстрованого інспекцією державного архітектурно-будівельного контролю свідоцтва.

24. Якщо замовником будівельно-монтажних робіт здійснювались авансові платежі, то вони списуються проводками:

а) Д-т 151—К-т 371 на суму без ПДВ та Д-т 644—К-т 371 на суму ПДВ;

б) Д-т 152—К-т 371 на суму з ПДВ та Д-т 641—К-т 644 на суму ПДВ;

в) Д-т 23—К-т 371 на суму без ПДВ та Д-т 644—К-т 371 на суму ПДВ;

25. При будівництві власними силами елементи витрат в обліку:

а) відображаються;

б) не відображаються.

26. У підрядчика при будівництві власними силами елементи витрат:

а) відображаються;

б) не відображаються.

27. При виконанні робіт у підрядчика субпідрядником елементи витрат:

а) відображаються;

б) не відображаються.

28. Поставлене замовником підрядчику обладнання для монтажу обліковується на рахунку:

а) балансовому;

б) позабалансовому.

29. Амортизація на отримані будівельною організацією в обслуговування основні засоби нараховується:

а) будівельною організацією;

б) власником основних засобів;

в) будівельною організацією та власником основних засобів.

30. Ступінь завершеності робіт із будівельного контракту може визначатися такою кількістю способів:

а) 1;

б) 2;

в) 3;

г) 4.

ТЕМА 4. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

4.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Назвіть найхарактерніші, властиві для сільського господарства особливості і їх вплив на організацію бухгалтерського обліку.
2. Скільки журналів-ордерів застосовується у сільськогосподарському підприємстві?
3. У якому журналі-ордері накопичуються витрати на виробництво сільськогосподарської продукції?
4. Перелічіть особливості визначення собівартості продукції сільськогосподарських підприємств.
5. Перелічіть особливості розподілу загальновиробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах.
6. Які статті витрат характерні для сільськогосподарських підприємств?
7. Які особливості обліку характерні для селянських (фермерських) господарств?
8. Що таке супутня та побічна продукція і як вона оприбутковується?
9. Які методи оцінки майна при внесенні до статутного капіталу можуть застосовуватись при створенні господарського товариства з числа колишніх членів КСП і в чому їх сутність?
10. Якими бухгалтерськими записами оформляється оприбуткування активів, отриманих у рахунок внесків до статутного капіталу?
11. Як відображається в обліку отримання внесків у статутний капітал при виході з товариства фізичної або юридичної особи?
12. Як обліковуються паї, передані сільськогосподарському товариству?
13. На якому рахунку і за якими субрахунками ведеться облік витрат із формування основного стада?
14. Який журнал-ордер застосовується для обліку витрат із формування основного стада?
15. Яке призначення має рахунок 426 “Фонд майна соціальної сфери та загального користування”?
16. Як відображається в обліку нарахування амортизації на невласні необоротні активи, що належать до соціальної сфери?
17. З урахуванням яких особливостей формуються витрати на виробництво продукції (робіт, послуг) у сільськогосподарських підприємствах за центрами відповідальності?
18. Які витрати належать до основних і накладних, змінних і постійних?
19. Охарактеризуйте основні види витрат, з яких формується собівартість сільськогосподарської продукції, зокрема: на оплату праці; насіння та посадковий матеріал; добрива; засоби захисту рослин; корми; сировину і матеріали; роботи та послуги; вартість послуг електро-, тепло- водо- та газопостачання тощо.
20. Які види витрат включаються до складу статей “Витрати на ремонт необоротних активів”, “Інші витрати на утримання необоротних активів”?

21. Як обліковуються і відносяться на собівартість продукції витрати на утримання основних засобів?

22.Які субрахунки в розрізі окремих виробництв можуть відкриватись до рахунка 23 “Виробництво”?

23. Як відображаються в обліку витрати на роботи та послуги допоміжних виробництв?

24. Як відображаються в обліку витрати на утримання сільськогосподарської техніки? Розкрийте методику їх віднесення на окремі об'єкти витрат.

25. Які бухгалтерські записи складаються при придбанні та безкоштовному одержанні дорослих тварин?

26. Які проводки складаються при оприбуткуванні приросту живої маси молодняку тварин та при прибуткуванні приплоду?

27. Як оцінюється при оприбуткуванні приплід основного молочного стада?

28. Які види витрат належать до елемента “Інші операційні витрати”?

29. Які види витрат включає стаття “Матеріали”?

30. Наведіть проводки з оренди приватизованого майна.

31. Що таке фонд відтворення основних засобів?

32. Наведіть проводки зі створення та руху фонду відтворення основних засобів.

33. Що означає переробка сільськогосподарської продукції на давальницьких умовах?

34. Як відображається в обліку переробка сільськогосподарської продукції на давальницьких умовах?

35. У чому полягають особливості продажу молока та м’яса у живій вазі переробним підприємствам?

36. Перелічіть особливості обкладання податком на додану вартість сільськогосподарських підприємств?

37. Як оцінюється в обліку та податковій звітності натуральна оплата?

38. Розкрийте особливості поточного кредитування агропідприємств.

39. Розкрийте порядок відображення в обліку часткового відшкодування витрат на страхування врожаю в сільськогосподарських підприємствах?

40. Розкрийте особливості оподаткування єдиним податком сільськогосподарських підприємств.

4.2. Задачі для розв’язання

Задача 1. На основі наведених даних розподілити загальновиробничі витрати тваринництва та зробити бухгалтерські проводки.

Види тварин	Фактичні витрати на утримання, грн.		Розподіл загальновиробничих витрат тваринництва	
	Всього	в тому числі корми	%	Сума, грн.
Основне стадо великої рогатої худоби	152 100	116 400		
Молодняк великої рогатої худоби	135 400	120 300		
Свинарство	148 800	127 700		
Вівчарство	19 200	11 300		
Разом				
Загальновиробничі витрати тваринництва				124 500

Задача 2. На основі наведених даних визначити фактичну собівартість 1 ц сільськогосподарських культур і скоригувати планову собівартість до рівня фактичної.

Культура	Валовий збір, ц		Вміст зерна в зерновідходах, %	Планова собівартість 1 ц, грн.	Фактичні витрати за культурою, грн.	Фактична собівартість 1 ц, грн.	
	Зерна	Зерновідходів				зерна	зерновідходів
Зерно пшениці	2000	4007	60	24,00	51 000		
Горох	1000	150	40	28,00	30 000		

Задача 3. На основі наведених у таблиці даних необхідно:

а) визначити фактичну собівартість одиниць продукції тваринництва;

б) визначити і списати калькуляційні різниці;

в) скласти необхідні бухгалтерські проводки.

Показники	Одиниця виміру	Вихід продукції	Планова собівартість, грн./ц	Фактичні витрати всього, тис. грн.	Фактична собівартість, грн.
Вихід продукції основного молочного стада:				235,00	
— молоко	ц	4000	55,00	?	?
— приплід	голів	180	?	?	?
— приплід	ц	63	?	?	?

Середньорічне поголів’я корів — 180 голів.

Задача 4. На початок місяця підприємство мало поголів’я тварин та їх живу масу, що наведені в таблиці.

Статево-вікова Група	На 01.__		Приплід		Переведення в іншу групу		Здано на м'ясоком бінат		...		На 01.__	
	Голів	Жива маса, ц	Голів	Жива маса, ц	Голів	Жива маса, ц	Голів	Жива маса, ц	Голів	Жива маса, ц	Голів	Жива маса, ц
Корови	100	400										
Бугаї-плідники	2	16										
Нетелі	10	35										
Телята до 6 місяців	40	40										
Телиці 6—12 місяців	25	37,5										
Телиці 12—18 місяців	20	40										
Телиці старше 18 місяців	20	60										
Відгодівля	100	200										
.....												
Разом												

Рух поголів'я за місяць:

— народилось 10 телят живою масою 3 ц;

— загинуло одне теля до 6 місяців живою масою 30 кг (акт про загибель);

— забито 2 голови з відгодівлі живою масою 440 кг, вихід м'яса — 180 кг (акт на забій);

— переведено 3 нетелі в корови живою масою 14 ц;

— переведено 3 голови корів з основного стада на відгодівлю живою масою 12 ц;

— здано на м'ясокомбінат 10 голів з відгодівлі живою масою 30 ц;

Переведення з групи в групу (згідно з актом переведення):

— з телят до 6 місяців у групу телиць 6—12 місяців 4 голови живою масою 520 кг;

— з телиць 6—12 місяців у групу 12—18 місяців 4 голови живою масою 800 кг;

— з телиць старше 18 місяців у нетелі — 5 голів живою масою 1750 кг;

Оприбутковано приріст живої маси:

— телят до 6 місяців — 600 кг;

— телиць 6—12 місяців — 375 кг;

— телиць 12—18 місяців — 310 кг;

— телиць старше 18 місяців — 240 кг;

— поголів'я на відгодівлі — 1800 кг.

Планова собівартість 1 ц приросту живої маси — 1280 грн., справедлива вартість, зменшена на очікувані витрати на місці продажу — 1350 грн.

Скласти оборот стада за період та всі можливі проводки.

Задача 5. У господарстві забито основну свиноматку масою 200 кг. Балансова вартість свиноматки — 1000 грн. Оплата праці забійника — 300 грн. Від забою отримано 140 кг м'яса та субпродуктів, які реалізовані населенню за 6320 грн. з ПДВ.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 6. На основі наведених даних розподілити загальновиробничі витрати рослинництва та зробити бухгалтерські проводки.

Культури	Фактичні витрати на вирощування, грн.		Розподіл загально виробничих витрат рослинництва	
	всього	в тому числі насіння	%	сума, грн.
Пшениця	141 500	14 080		
Гречка	18 300	1 785		
Кукурудза	114 400	4 620		
Картопля	60 000	2 000		
Цукрові буряки	132 000	12 940		
Разом				
Загально виробничі витрати рослинництва			100	98 000

Задача 7. Аграрне підприємство за попередньою оплатою реалізувало 70 тонн пшениці за ціною за 1 кг 4,72 грн. з ПДВ. Собівартість 1 ц зерна — 340 грн.

Навести кореспонденцію рахунків за вказаною операцією.

Задача 8. Аграрне підприємство реалізувало м'ясокомбінату корову з основного стада масою 350 кг. Балансова вартість корови — 13900 грн. Сума, нарахована м'ясокомбінатом — 13600 грн.

Навести кореспонденцію за вказаною операцією.

Задача 9. Аграрне підприємство придбало у власного працівника корову, вартість якої згідно з договором становила 14500 грн. Розрахунок за корову з працівником здійснено зерном. Балансова вартість 1 ц зерна — 450,00 грн. з ПДВ.

Навести кореспонденцію рахунків із сумами.

Задача 10. Аграрне підприємство передало м'ясокомбінату 10 свиней для переробки. Собівартість свиней — 25 000 грн. За переробку сплачено 3840 грн. Власні транспортні витрати — 400 грн. З переробки отримано 700 кг м'ясних виробів, які реалізовано магазину за 42 000,00 грн. з ПДВ.

Навести кореспонденцію рахунків та визначити фінансовий результат.

Задача 11. На кінець 2015 р. сільськогосподарське підприємство мало лісові насадження берези віком у 10 років у кількості 30 тис. шт. Повна стиглість дерев наступає у 20 років, після чого вони підлягають вирубці та реалізації. Ставка на капітал складає 15 % річних.

Визначити справедливу вартість насаджень берези станом на кінець 2015 та 2016 років, якщо вартість одного дерева на ринку становила на ці дати відповідно 450 та 500 грн., а очікувані витрати на доставку до місця продажу становлять 30 грн. за одне дерево.

Задача 12. Витрати на утримання овець становили 1 900 000 грн. Одержано з виробництва: приплід ягнят 1000 голів, приріст живої маси 200 ц, вовни 120 ц, побічної продукції за цінами реалізації (гній, молоко) на суму 92 000 грн. Зробити розрахунок собівартості продукції вівчарства та можливі бухгалтерські проводки.

4.3. Тести

1. У сільгосппідприємствах загальновиробничі витрати галузі рослинництва розподіляються між об'єктами обліку пропорційно загальній сумі витрат за винятком:

а) заробітної плати;
б) вартості насіння;
в) вартості кормів;
г) амортизаційних відрахувань.

2. У сільгосппідприємствах загальновиробничі витрати галузі тваринництва розподіляються між об'єктами обліку пропорційно загальній сумі витрат за винятком:

а) амортизаційних відрахувань;
б) вартості кормів;
в) заробітної плати з нарахуваннями;
г) інших витрат.

3. У сільгосппідприємствах загальновиробничі витрати підсобних промислових виробництв розподіляються між об'єктами обліку пропорційно загальній сумі витрат за винятком:

а) амортизаційних відрахувань;
б) вартості кормів;
в) вартості сировини, матеріалів та напівфабрикатів;
г) вартості сировини.

4. Переведення молодняку тварин на вирощуванні із однієї групи в іншу в обліку відображається таким записом:

а) Д-т 212—К-т 212;
б) Д-т 211—К-т 211;

в) Д-т 155—К-т 211;
г) Д-т 211—К-т 155.

5. Оприбуткування приплоду великої рогатої худоби в обліку відображається таким записом:
а) Д-т 211— К-т 211;
б) Д-т 27—К-т 155;
в) Д-т 211—К-т 23;
г) Д-т 208—К-т 23;
д) Д-т 212—К-т 232.

6. Зерно люпину врожаю поточного року відображається в обліку до складання річного звіту в оцінці:
а) за фактичною собівартістю;
б) за плановою собівартістю;
в) за провізорною собівартістю.
г) за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

7. З метою оподаткування корів відносять до такої групи основних засобів:
а) першої;
б) другої;
в) третьої;
г) четвертої;
д) шістнадцятої.

8. Мінімальний термін, протягом якого має нараховуватись амортизація по робочим тваринам, становить:
а) 5 років;
б) 6 років;
в) 7 років;
г) підприємство визначає самостійно без обмеження кількості років.

9. У балансі придбане насіння на стороні відображається за такою оцінкою:
а) за фактичною собівартістю;
б) за цінами можливої реалізації;
в) за плановою собівартістю;
г) за справедливою вартістю, зменшеною на суму очікуваних витрат на місці продажу.

10. У балансі сільськогосподарська продукція врожаю минулого року відображається за:
а) фактичною собівартістю;
б) плановою собівартістю;

в) справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

г) ринковими цінами;

д) за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

11. Періодичність калькулювання продукції рослинництва є наступною:

а) раз на місяць;

б) раз на квартал;

в) раз на рік.

12. Суми, нараховані власникам земельних паїв, в обліку можуть відображатися таким записом:

а) Д-т 91—К-т 684;

б) Д-т 91—К-т 671;

в) Д-т 92—К-т 672;

г) Д-т 23—К-т 661;

д) Д-т 91—К-т 672.

13. Облік дорослої птиці здійснюється на рахунку:

а) 107;

б) 163 або 164;

в) 212 або 213;

г) 232.

14. Інформацію про вартість окремих груп молодняку тварин на відгодівлі містить рахунок:

а) 211;

б) 212;

в) 221;

г) 107.

15. Валовий урожай кукурудзи перераховують в сухе зерно для визначення:

а) кормових одиниць;

б) урожайності;

в) норм висіву.

16. Якщо базисна жирність молока становить 3,4 %, а фактична 3,3 %, кількість молока в перерахунку на базисну жирність:

а) збільшиться;

б) зменшиться;

в) залишиться без змін.

17. Переведення нетелей в основне стадо відображається записом:

а) Д-т 107—К-т 155;

б) Д-т 155—К-т 107;
в) Д-т 155—К-т 212.

18. Переведення корів на відгодівлю відображається записом:
а) Д-т 217—К-т 107;
б) Д-т 212—К-т 163;
в) Д-т 212—К-т 155;
г) Д-т 441—К-т 107.

19. Періодичність визначення фактично отриманого прибутку від реалізації молока є наступною:
а) щомісяця;
б) щокварталу;
в) раз на рік.

20. Рух молодняку тварин та тварин на відгодівлі відображається в журналі-ордері:
а) № 8-сг;
б) № 9-сг;
в) № 10-сг.

21. Рух тварин основного стада відображається журналі-ордері:
а) № 4А-сг;
б) № 10-сг;
в) № 13-сг.

22. Формування фонду відтворення основних засобів відображається проводкою:
а) Д-т 684—К-т 483;
б) Д-т 685—К-т 48;
в) Д-т 23—К-т 684;
г) Д-т 91—К-т 47.

23. Розрахунок дотацій сільськогосподарським виробникам за реалізовану ними продукцію заготівельні організації погоджують із:
а) управлінням АПК держадміністрацій;
б) обслуговуючим банком;
в) податковою службою;
г) виробниками сільськогосподарської продукції.

24. Сума ПДВ, належна до сплати в бюджет, сільськогосподарськими виробниками, які обрали спеціальний режим оподаткування цим податком, відображається в обліку записом:
а) Д-т 641—К-т 48;

б) Д-т 313—К-т 311;
в) Д-т 313—К-т 48.

25. Використані сільськогосподарськими виробниками дотації з окремого рахунка відображаються в обліку записом:
а) Д-т 371—К-т 313;
б) Д-т 48—К-т 718;
в) Д-т 48—К-т 311.

26. Надходження дотацій за здане переробним підприємствам молоко та м'ясо у живій вазі відображається записом:
а) Д-т 311—К-т 48;
б) Д-т 311—К-т 47;
в) Д-т 313—К-т 48;
г) Д-т 313—К-т 47.

27. Списання загальновиробничих витрат рослинництва відображається в обліку записом:
а) Д-т 231—К-т 91;
б) Д-т 232—К-т 91;
в) Д-т 91—К-т 231;
г) Д-т 901—К-т 91.

28. Дебетове сальдо на рахунку 23 на 01.01.201_ означає:
а) збитки підприємства;
б) не оприбутковану продукцію;
в) незавершене виробництво;
г) правильної відповіді немає.

29. Перевищення кредитових оборотів над дебетовими за рахунком 23 станом на кінець року означає:
а) оцінка продукції за плановою собівартістю перевищує фактичні витрати;
б) оцінка продукції за фактичною собівартістю перевищує фактичні витрати;
в) правильної відповіді немає.

30. Віднесення частки нарахованих відсотків за рахунок бюджетного відшкодування при короткостроковому кредитуванні сільськогосподарських виробників відображається проводкою:
а) Д-т 48—К-т 718;
б) Д-т 684—К-т 718;
в) Д-т 684—К-т 48.

31. З орендної плати за паї:
а) стягується податок на доходи фізичних осіб;

б) не стягується податок на доходи фізичних осіб;
в) стягується податок на землю.

32. Оприбуткування матеріальних цінностей від списання орендованих основних засобів відображається проводкою:
а) Д-т 20—К-т 483;
б) Д-т 20—К-т 719;
в) Д-т 20—К-т 684.

33. Як класифікувати дерева, які плодоносять, згідно з П(С)БО 30?
а) сільськогосподарська продукція;
б) поточні біологічні активи;
в) довгострокові біологічні активи.

34. У якому разі слід визнавати біологічні активи у фінансових звітах?
а) якщо даний актив знаходиться під контролем підприємства внаслідок минулих подій;
б) якщо існує можливість отримання підприємством майбутніх економічних пов’язаних з цим активом;
в) якщо можна достовірно оцінити собівартість або справедливу вартість цього активу;
г) у разі, якщо актив задовольняє всім вимогам, наведеним у попередніх пунктах.

35. Чи застосовується П(С)БО 30 щодо морської риболовлі?
а) так;
б) ні.

36. Сільськогосподарську продукцію при первісному визнанні оцінюють:
а) за первісною вартістю;
б) за виробничою собівартістю;
в) за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу.

37. При оприбуткуванні сільськогосподарської продукції метод оцінки за собівартістю слід застосовувати:
а) лише при первинному визнанні;
б) лише у разі неможливості визначення справедливої вартості;
в) завжди.

38. Сільськогосподарські підприємства облік тварин основного стада ведуть на рахунку:
а) 10;
б) 21;
в) 16.

39. Облік поточних біологічних активів рослинництва, оцінених за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу здійснюється на рахунку:

а) 10;

б) 16;

в) 21;

г) 27.

40. Прибуток сільськогосподарського підприємства, який відображається у Звіті про фінансові результати включає:

а) прибуток від операційної та іншої звичайної діяльності;

б) прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;

в) прибуток від реалізації сільськогосподарської продукції та необоротних активів;

41. Біологічні активи на дату проміжного і річного балансу відображаються за:

а) первісною вартістю;

б) справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу;

в) чистою вартістю реалізації.

42. П(С)БО 30 на продукти переробки сільськогосподарської продукції:

а) не поширюється;

б) поширюється.

43. Посіви озимих зернових культур належать до біологічних активів:

а) поточних;

б) довгострокових.

44. Основне стадо кролів належить до біологічних активів:

а) поточних;

б) довгострокових.

45. Приплід — це:

а) сільськогосподарська продукція;

б) додатковий біологічний актив;

в) довгостроковий біологічний актив.

46. Витрати, пов’язані з біологічними перетвореннями враховуються на рахунку:

а) 10;

б) 15;

в) 16;

г) 21;

д) 23.

47. П(С)БО 30 на сільськогосподарську продукцію, що зберігається після її первісного визнання:

а) не поширюється;

б) поширюється.

48. У фінансовій звітності сільськогосподарських підприємств обсяг виробництва сільськогосподарської продукції за звітний період у натуральних вимірниках:

а) наводиться;

б) не наводиться.

49. Фінансовий результат від основної діяльності сільськогосподарського підприємства складається з:

а) фінансового результату від первісного визнання сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів;

б) фінансового результату від реалізації запасів — сільськогосподарської продукції та біологічних активів, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на місці продажу;

в) фінансового результату від зміни справедливої вартості біологічних активів на дату балансу, оцінка яких здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на місці продажу;

г) з усіх вище перелічених фінансових результатів.

50. Різниця між первісною вартістю та виручкою від вибракуваних тварин основного стада списується на:

а) собівартість списаних основних засобів;

б) рахунок 23 за статтею “інші витрати на утримання основних засобів”;

в) на збитки сільськогосподарського підприємства.

ТЕМА 5. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

5.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. У чому полягає суть оперативного обліку випуску вантажних автомобілів на лінію і їх технічного стану?
2. В яких журналах відображаються витрати та доходи від реалізації послуг (робіт) автотранспорту?
3. Визначте основні особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку.
4. Наведіть основні статті витрат підприємств автотранспорту.
5. Дайте характеристику основним первинним документам, що використовуються для обліку роботи автобусів.
6. За яким методом доцільно здійснювати нарахування зносу автотранспортних засобів і на якому рахунку бухгалтерського обліку відображати його нарахування?
7. За якими ознаками групується автомобільний транспорт та автомобільні перевезення?
8. На які найважливіші моменти необхідно звертати увагу при прийманні нафтопродуктів?
9. Назвіть основний первинний документ, що використовується для обліку роботи вантажних автомобілів, та розкрийте його зміст.
10. Охарактеризуйте порядок документального оформлення та складського обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємствах автотранспорту.
11. За наявності яких умов може бути достовірно оцінено результат операції з надання послуг автомобільним транспортом?
12. Розкрийте порядок відображення в бухгалтерському обліку придбання та списання бланків квитків на перевезення пасажирів і багажу.
13. Розкрийте порядок відображення в обліку витрат і доходів автотранспортного підприємства при здійсненні перевезень на підставі бартерного договору.
14. Розкрийте порядок відображення в обліку витрат на проведення ремонту і технічного обслуговування автомобілів.
15. Розкрийте порядок відображення в обліку операцій із заміни автомобільних шин і акумуляторів.
16. Розкрийте порядок встановлення автогосподарствами цін (тарифів) на власні послуги (роботи).
17. Розкрийте порядок документального оформлення видачі водіям нафтопродуктів.
18. Розкрийте порядок обліку документів суворої звітності в автогосподарствах.
19. Розкрийте порядок обліку нафтопродуктів на складах.
20. Розкрийте порядок обліку нафтопродуктів, отриманих водіями на автозаправних станціях за талонами.

21. Як ведеться синтетичний облік операцій, пов'язаних із пасажирськими перевезеннями?

22. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку нарахування податку з власників транспортних засобів?

23. Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку витрати і доходи автотранспортного підприємства при разовому перевезенні вантажів?

24. Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку нарахування заробітної плати водіям та обов'язкових внесків на соціальні заходи?

25. Як відображаються на рахунках бухгалтерського обліку одержані компенсації і штрафи за порушення замовником умов договору?

26. Як групуються автобусні перевезення за їх видами? Дайте характеристику видів перевезень.

27. Як здійснюється аналітичний облік пального на субрахунку "Паливо в баках транспортних засобів"?

28. Як і ким ведеться облік замовлень на виконання транспортних послуг?

29. Як класифікуються ремонти та технічне обслуговування автомобілів?

30. Як обліковуються нафтопродукти, закуплені на АЗС?

31. Який зведений документ складає матеріально-відповідальна особа на підставі документів, за якими на автопідприємстві проводилось прийняття і відпуск нафтопродуктів, і як він використовується в бухгалтерському обліку?

32. Який правовий документ при міжнародних автомобільних перевезеннях є основоположним?

33. Яким нормативним документом встановлюються ставки податку з транспортних засобів та від чого вони залежать?

34. Яким правовим документом регулюються питання зберігання, видачі та обліку квитків на проїзд в автобусах?

35. Якими первинними документами оформляється перевезення пасажирів і багажу?

36. Які важливі моменти потрібно враховувати при здійсненні міжнародних перевезень пасажирів і багажу?

37. Які види послуг можуть надавати експедиторські організації і чи включаються вони до податкових витрат замовника?

38. Які вимоги висуваються Національними положеннями (стандартами) до відображення в бухгалтерському обліку доходів від здійснення автотранспортних послуг?

39. Які особливості відображення в обліку витрат на придбання ліцензії і яким П(С)БО при цьому слід керуватися?

40. Які рахунки використовуються для узагальнення інформації про витрати операційної діяльності автогосподарств?

5.2. Задачі для розв'язання

Задача 1. Підприємством придбано легковий автомобіль за 148 тис. грн. з ПДВ за попередньою оплатою. Витрати з реєстрації автомобіля — 360 грн., оплата доставки автомобіля посередником — 600 грн. з ПДВ. Перераховано до

Пенсійного фонду 3 % від вартості автомобіля та до бюджету транспортний податок у сумі 250 грн.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки з оприбуткування автомобіля.

Задача 2. Підприємством реалізовано легковий автомобіль після 4-х років експлуатації. Раніше він був придбаний за 48 тис. грн.. з ПДВ. Амортизація нараховувалась за кумулятивним методом, виходячи з 6 років корисного використання.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 3. На підприємстві списано вантажний автомобіль після 8-ми років експлуатації. Раніше він був придбаний за 96 тис. грн. з ПДВ. Амортизація нараховувалась за прямолінійним методом, виходячи з 10 років корисного використання. Від списання оприбутковано запасні частини на суму 1800 грн. та металобрухт на суму 2000 грн. За розбирання списаного автомобіля працівнику підприємства нарахована заробітна плата в сумі 640 грн.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Задача 4. Автотранспортним підприємством придбано 100 000 квитків з вказаною на них ціною 4,00 грн. за один на внутрішньо-міські автобусні перевезення. За виготовлення квитків типографії сплачено 2400 грн. з ПДВ.

Зробити необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 5. Підприємство придбало вантажний автомобіль з об’ємом двигуна 8000 $см^3$. Нарахувати та сплатити транспортний податок.

Задача 6. Водію автомобіля нарахована заробітна плата в сумі 3500 грн. та нецільова благодійна допомога в сумі 10 000 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 7. Водієм вантажного автомобіля в дорозі за готівку закуплено і залито в бак 200 л бензину на суму 4200 грн. з ПДВ та 10 л тосолу на суму 524,60 грн. з ПДВ, який залито в радіатор.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 8. Підприємством реалізовано металобрухт, який був раніше оприбуткований при списанні автомобіля, на суму 2400 грн. з ПДВ. Облікова вартість реалізованого металобрухту — 1800 грн.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 9. На станції технічного обслуговування здійснено заміну шин вантажного автомобіля. Вартість двох шин 3700 грн., вартість заміни — 380 грн.

Станція та автопідприємство є платниками ПДВ. Оплату станції здійснено чеком з чекової книжки.

Зробити бухгалтерські проводки.

Задача 10. На початок зміни залишок пального в баку автомобіля склав 20 л. Перед виїздом в рейс, водію відпущено зі складу — 90 л., залишок пального при поверненні з рейсу в баку — 5 л. Витрати палива за рейс у межах норм. Пальне було придбано за ціною 23,00 грн. за 1 кг з ПДВ. 1 літр бензину = 0,74 кг.

Зробити всі можливі бухгалтерські проводки.

Задача 11. Водію автобуса виданий фірмовий одяг, який придбано за 480 грн. з ПДВ. Зробити бухгалтерські проводки для обох випадків:

а) одяг використовується лише на роботі;

б) одяг використовується на роботі та для повсякденного носіння.

Задача 12. Засновники — юридичні особи прийняли рішення про створення ТОВ. Один із засновників вирішив передати до статутного капіталу новоствореного ТОВ легковий автомобіль, первісна вартість якого 60, 0 тис. грн., знос — 10,0 тис. грн. Погоджена вартість — 30,0 тис. грн. з ПДВ в обмін на частку в статутному капіталі. Витрати ТОВ з реєстрації автомобіля — 400 грн.

Зробити бухгалтерські проводки в обох підприємствах.

5.3. Тести

1. Вантажні перевезення підлягають:

а) патентуванню;

б) ліцензуванню;

в) патентуванню і ліцензуванню;

г) не підлягають патентуванню і ліцензуванню.

2. Основний первинний документ, який надає інформацію про обсяг транспортних робіт, це:

а) товарно-транспортна накладна;

б) талон замовника;

в) подорожній лист.

3. Автогосподарства створюються лише:

а) на автотранспортних підприємствах;

б) на підприємствах, що мають 15 і більше автотранспортних одиниць;

в) на всіх підприємствах, що мають авто- та мототранспорт.

4. Автомобілі в податкових цілях відносяться до:

а) першої групи основних засобів;

в) другої групи основних засобів;
г) третьої групи основних засобів;
д) четвертої групи основних засобів;
е) п’ятої групи основних засобів.

5. Автопричепи в податкових цілях відносяться до:
а) першої групи основних засобів;
в) другої групи основних засобів;
г) третьої групи основних засобів;
д) четвертої групи основних засобів.
е) п’ятої групи основних засобів.

6. Збір до Пенсійного фонду нараховуються:
а) при придбанні легкових автомобілів;
б) при придбанні автобусів;
в) при придбанні вантажних автомобілів;
г) при придбанні будь-якого автотранспорту.

7. При продажу автомобілів, що були в експлуатації, податкове зобов’язання з податку на додану вартість:
а) нараховується в будь-якому разі;
б) не нараховується;
в) нараховується лише у разі, якщо автомобіль експлуатувався менше року.

8. При списанні автомобілів за рішенням платника податків податкове зобов’язання з податку на додану вартість:
а) нараховується завжди;
б) нараховується лише у разі списання до настання нормативного строку експлуатації;
в) не нараховується.

9. Податкові доходи або податкові витрати при продажу автотранспорту:
а) можуть виникати;
б) не можуть виникати;
в) можуть виникати лише при продажу останнього об’єкта групи.

10. Податкові витрати при списанні автотранспорту (не враховуючи витрат на списання та оприбуткування матеріальних цінностей від списання):
а) можуть виникати;
б) не можуть виникати;
в) можуть виникати лише при списанні останнього об’єкта групи.

11. Оприбуткування запасних частин чи металобрухту від списання автомобіля:

а) збільшує фінансові результати підприємства;
б) зменшує витрати операційної діяльності;
в) не впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

12. Заправка автомобіля пальним відображається проводкою:
а) Д-т 23—К-т 203;
б) Д-т 91—К-т 203;
в) Д-т “Пальне в баках транспортних засобів”—К-т “Пальне на складі”.

13. Плата за стоянку легкового автомобіля, що обслуговує адміністративний персонал:
а) включається до витрат операційної діяльності і податкових витрат;
б) не включається до витрат операційної діяльності і податкових витрат;
в) включається лише до витрат операційної діяльності.

14. Джерелом інформації для визначення обсягів вантажних перевезень є:
а) товарно-транспортна накладна;
б) подорожній лист;
в) талон замовника.

15. Квитки на автобус у позабалансовому обліку враховуються за:
а) первісною вартістю;
б) номінальною вартістю, вказаною на квитках;
в) первісною вартістю, але не нижче 1,5 грн.

16. Екологічний податок за забруднення навколишнього середовища автотранспортом автопідприємства:
а) сплачують з розрахунку об’єму двигунів автомобілів;
б) сплачують з розрахунку на кожен автомобіль;
в) сплачують пропорційно кількості використаного пального;
г) не сплачують, тому що податковими агентами з цього податку є постачальники пального.

17. Збір за першу реєстрацію автомобілів встановлюється:
а) з розрахунку об’єму двигунів автомобілів;
б) з розрахунку на кожен автомобіль;
в) з розрахунку кількості використаного пального.

18. Витрати з придбання та видачі форменого одягу водіям:
а) включаються до податкових витрат;
б) не включаються до податкових витрат;
в) включаються до податкових витрат, якщо його видача передбачена нормативним документом держави.

19. Пальне, видане водіям зі складу паливно-мастильних матеріалів:
а) відразу ж списується з балансу;
б) не списується з балансу;
в) списується на підставі подорожнього листа автомобіля.

20. Видача водіям фірмового одягу:
а) включається до основної заробітної плати водіїв;
б) включається до додаткової заробітної плати водіїв;
в) не включається ні до основної ні до додаткової зарплати;
г) порядок віднесення видачі фірмового одягу водіям до додаткової заробітної плати або до нецільової благодійної допомоги визначається підприємством самостійно.

21. Послуги вантажного автотранспорту вимірюються:
а) тонно-кілометрами;
б) кілометрами;
в) людино-годинами;
г) тоннами.

22. Як називається документ, що регулює відносини між перевізником та вантажовідправником?
а) акт виконаних послуг;
б) замовлення на перевезення вантажів;
в) договір про перевезення вантажів;
г) товарно-транспортна накладна.

23. Для обліку вантажно-автомобільних перевезень використовується:
а) договір про перевезення вантажів;
б) подорожній лист;
в) акт виконаних робіт (послуг);
г) замовлення на перевезення вантажів.

24. Придбані автомобілі зараховуються на баланс:
а) за ціною купівлі;
б) за залишковою вартістю;
в) за ринковою вартістю;
г) за первісною вартістю.

25. Первісна вартість автомобілів збільшується:
а) при проведенні поточного ремонту;
б) при проведенні капітального ремонту;
в) при проведенні робіт, що ведуть до поліпшення експлуатаційних характеристик.

26. Рішення про списання автомобіля з балансу підприємства приймає:
а) інвентаризаційна комісія;
б) комісія із списання основних засобів;
в) головний бухгалтер;
г) керівник підприємства.

27. Паливо списується з балансу автотранспортного підприємства на підставі:
а) накладних на заправку палива у баки транспортних засобів;
б) товарно-транспортних накладних;
в) подорожніх листів.

28. Витрати, пов’язані з технічним оглядом автомобілів належать до витрат:
а) операційних;
б) інших витрат звичайної діяльності;
в) капіталізуються.

29. Норми витрат палива збільшуються:
а) при роботі в зимових умовах;
б) при роботі в гірській місцевості;
в) при збільшенні ваги причепу;
г) усі відповіді вірні.

30. Витрати на страхування автомобілів враховуються у податкові витрати:
а) не більше 10 % від суми загальних податкових витрат, не включаючи витрати на страхування;
б) не більше 5 % від суми загальних податкових витрат, не включаючи витрати на страхування;
в) включаються повністю у межах звичайних страхових тарифів.

ТЕМА 6. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

6.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Розкрийте поняття малого підприємства.
2. Які підприємства відносяться до малих із позиції оподаткування?
3. Які підприємства малого бізнесу можуть переходити на спрощену форму оподаткування і звітності?
4. Які підприємства можуть застосовувати спрощену форму обліку?
5. Сформулюйте особливості спрощеної форми оподаткування.
6. Які регістри бухгалтерського обліку застосовуються при спрощеній формі обліку?
7. Які особливості фінансової звітності малих підприємств?
8. Які підприємства можуть застосовувати спрощений План рахунків?
9. Які регістри бухгалтерського обліку застосовуються при простій формі обліку?
10. Розкрийте порядок звітності за єдиним податком.
11. Як розраховується єдиний податок?
12. Наведіть проводки з нарахування і сплати єдиного податку.
13. Визначте особливості нарахування дивідендів та сплати податку на дивіденди у підприємств, що перейшли на спрощену форму оподаткування та звітності.
14. Які особливості обліку необоротних матеріальних активів на підприємствах, що застосовують спрощену форму оподаткування та звітності?
15. В яких організаційних формах можуть створюватись підприємства малого бізнесу?
16. Які підприємства, що згідно із законодавством належать до малих, не мають права переходити на єдиний податок?
17. Наведіть бухгалтерські проводки з формування статутного капіталу малих підприємств.
18. Перелічіть особливості обліку власного капіталу на малих підприємствах.
19. Наведіть проводки при виході з малого підприємства засновників.
20. Якими проводками відображається повернення засновнику внесків у статутний капітал?
21. Якими проводками відображається видача засновнику, що вибуває з малого підприємства, накопиченого у процесі діяльності підприємства капіталу?
22. Якими проводками відображається емісія акцій акціонерним товариством?
23. Якими проводками відображається емісія та погашення облігацій?
24. Сформулюйте особливості обліку витрат на малих підприємствах.
25. Наведіть основні проводки з обліку витрат на малих підприємствах.
26. Розкрийте особливості обліку доходів малих підприємств.
27. Наведіть основні проводки з обліку доходів малих підприємств.
28. Як відображається в обліку малих торговельних підприємств придбання товару?

29. Як відображається в обліку малих торговельних підприємств реалізація товару?

30. Наведіть бухгалтерські проводки за операціями з давальницькою сировиною.

6.2. Задачі для розв'язання

Задача 1. Малим підприємством, що сплачує єдиний податок за ставкою 3 %, реалізовано готової продукції на суму 112200 грн. Собівартість готової продукції — 87000 грн.

Навести кореспонденцію рахунків та визначити фінансовий результат.

Задача 2. Малим підприємством (ставка єдиного податку 5 %) реалізовано автомобіль, що був в експлуатації, за 36000 грн. Первісна вартість автомобіля — 130 тис. грн., знос — 117 тис. грн.

Навести кореспонденцію рахунків та визначити фінансовий результат.

Задача 3. Підприємство, що застосовує спрощену форму обліку та сплачує єдиний податок за ставкою 5 %, за січень місяць 201_ року здійснило такі господарські операції:

— реалізовано виготовленої продукції на суму 36 000 грн.;

— придбано сировини та матеріалів для забезпечення виробництва продукції на суму 18 000 грн.;

— відпущено матеріалів на виробництво на суму 6000 грн.;

— нараховано заробітну плату виробничому персоналу в сумі 7000 грн.;

— нараховано амортизацію основних засобів та нематеріальних активів у сумі 3000 грн.;

— незавершене виробництво на початок місяця — 1600 грн., на кінець місяця — 3000 грн.;

— страховій кампанії згідно з договором про страхування майна перераховано страховий платіж у сумі 5000 грн.;

— у результаті страхового випадку (крадіжка обладнання) страховиком сплачено страхове відшкодування в сумі 20 000 грн.;

— первісна вартість обладнання — 20 000 грн.;

— знос обладнання — 4000 грн.;

— нарахований єдиний податок у сумі ? грн.;

— у кінці місяця визначено фінансовий результат.

Навести кореспонденцію рахунків і зазначити регістри обліку, у яких відображатимуться здійснені господарські операції.

Задача 4. Підприємство торгівлі, що застосовує спрощену форму обліку і сплачує податок за ставкою 5 %, за квітень місяць 201_ року здійснило такі господарські операції:

— реалізовано товар на суму 19 200 грн. з ПДВ;

— реалізовано товару за договором комісії на суму 4800 грн. із ПДВ;

— отримано комісійну винагороду за договором комісії в сумі 960 грн. з ПДВ;

— придбано товар на суму 12 000 грн. з ПДВ;

— нараховано заробітну плату за квітень 200_ року у сумі 5000 грн.;

— отримано і повернено короткостроковий кредит у сумі 2000 грн., за який нараховані й сплачені відсотки в сумі 140 грн.;

— нарахований єдиний податок у сумі ? грн.

Навести кореспонденцію рахунків і зазначити регістри обліку, у яких відображатимуться здійснені господарські операції.

Задача 5. Підприємство очікує у 201_ році мати такі показники: виручка від реалізації готової продукції — 600 тис. грн.; витрати на виробництво продукції без заробітної плати і нарахувань на неї — 300 тис. грн..; заробітна плата — 100 тис. грн.

Розрахувати суми податків і зборів за таких умов: загальна система оподаткування; єдиний податок за ставкою 3 %; єдиний податок за ставкою 5 %. Проаналізувати отримані дані, зробити висновки і дати пропозиції щодо вибору системи оподаткування.

Задача 6. Підприємством придбано товар на загальну суму 1920,0 тис. грн., 70 % якого продано через роздрібну торгівлю і 30 % через оптову. Торговельна надбавка при роздрібній торгівлі становить 25 % до ціни купівлі, при оптовій — 15 %. Через виявлений брак 10 % товару, проданого через оптову торгівлю, було повернуто.

Навести кореспонденцію рахунків та вказати первинні документи.

Задача 7. Три фізичні особи заснували ТОВ зі статутним капіталом 100000 грн. Одна особа внесла у статутний капітал автомобіль погодженою вартістю 45 000 грн. Для реєстрації автомобіля було сплачено до Пенсійного фонду 3 % і за реєстрацію — 540 грн. Друга особа зробила грошовий внесок у розмірі 30000 грн., а третя — на суму 25000 грн. внесла сировину.

Наведіть бухгалтерські проводки з формування статутного капіталу підприємства.

Задача 8. За результатами звітного періоду, підприємством було нараховано та виплачено працівникам дивіденди за привілейованими акціями в сумі 3000 грн. Підприємство перебуває: а) на загальній системі оподаткування; в) на спрощеній системі оподаткування.

Навести бухгалтерські проводки.

Задача 9. Підприємство закупило 1 тонну зерна пшениці за ціною 4500 грн. тонна, включаючи ПДВ, для переробки на муку і подальшої реалізації. Переробнику сплачено 1600 грн., включаючи ПДВ, транспортній організації — 300

грн., включаючи ПДВ. Нараховано власним працівникам заробітну плату 1500 грн. Одержано від переробника і оприбутковано 300 кг муки вищого, 250 кг першого та 150 кг другого гатунку та 250 кг висівок. Співвідношення цін на вищий, перший та другий сорти і висівки відповідно 1 : 0,8 : 0,6 : 0,25.

Навести всі необхідні проводки, у тому числі нарахування та відрахування з заробітної плати, визначити собівартість одержаних видів продукції і реалізувати одержану продукцію з рентабельністю до собівартості 20 %. Облік продукції здійснювати за товарними групами.

Задача 10. За результатами звітного року, підприємством нараховано та виплачено працівникам дивіденди за простими акціями в сумі 15000 грн. Підприємство перебуває: а) на загальній системі оподаткування; б) на спрощеній системі оподаткування.

Здійснити бухгалтерські проводки.

Задача 11. Підприємство знаходилось на загальній системі оподаткування. З 1 жовтня 201_ р. було вийнято рішення перейти на сплату єдиного податку за ставкою 5 %.

Станом на 1 жовтня залишки за рахунками бухгалтерського обліку наступні:

АКТИВ	
Код рахунка	Сума
10	25000
20	7500
26	10000
37	4800
30	200
31	6000
Баланс	53500

ПАСИВ	
Код рахунка	Сума
13	12000
40	25100
44	12000
63	3000
66	1000
65	400
Баланс	53500

Звичайна ціна основних засобів — 15900 грн., залишків товарних запасів — 9600 грн., звичайна ціна сировини і матеріалів у залишках готової продукції — 6000 грн.

Навести необхідні бухгалтерські проводки.

Задача 12. Підприємство (платник ПДВ) з 1 січня 201_ року переходить із загальної системи оподаткування на спрощену за ставкою 5 %. У грудні воно отримало від іншого підприємства аванс у сумі 3600 грн. за продукцію, яка буде поставлена у січні наступного року.

Зробіть бухгалтерські проводки та податкові розрахунки для наведеного прикладу, а також для прикладу, коли аванс і відвантаження продукції були б здійснені у січні. Порівняйте результати і обґрунтуйте правильне рішення.

6.3. Тести

1. При переході підприємства на сплату єдиного податку існують такі обмеження за чисельністю працівників:
а) 10 чол.;
б) 15 чол.;
в) 50 чол.;
г) 100 чол.;
д) 20 чоловік;
ж) обмежень щодо чисельності працівників немає.

2. При переході на сплату єдиного податку юридичної особи, існують такі обмеження за виручкою від реалізації продукції:
а) вона не повинна перевищувати 3600 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
б) вона не повинна перевищувати 7200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
в) вона не повинна перевищувати 5,0 млн. грн.;
г) вона не повинна перевищувати 1,0 млн. грн.;
д) вона не повинна перевищувати 3,0 млн. грн..

3. Можливий розмір єдиного податку становить:
а) 2 % та 4 % виручки від реалізації;
б) 3 % та 5 % виручки від реалізації;
в) 6 % та 10 % виручки від реалізації.

4. Переходити на спрощену систему оподаткування не мають права наступні підприємства:
а) торгові;
б) громадського харчування;
в) будівельні;
г) грального бізнесу.

5. Якщо підприємство в звітному періоді втратило ознаки, згідно яких вони подають звітність за формою 1-м і 2-м, то воно повинно подавати звітність за НП(С)БО 1:
а) з наступного періоду після втрати таких ознак;
б) з періоду, в якому воно втратило такі ознаки;
в) з наступного за звітним року.

6. Платники єдиного 3-ї групи податку:
а) не ведуть бухгалтерського обліку і не подають фінансової звітності;
б) ведуть бухгалтерський облік, але не подають фінансової звітності;
в) не ведуть бухгалтерського обліку, але подають фінансову звітність;
г) ведуть бухгалтерський облік і подають фінансову звітність;

7. При сплаті єдиного податку за рахунок виручки від реалізації основних засобів вважається:

а) справедлива вартість;
б) різниця між виручкою від реалізації і залишковою вартістю;
в) виручка від продажу без ПДВ;
г) різниця між вартістю реалізації та історичною собівартістю.

8. Розрахунок єдиного податку подається в ДФС:
а) щомісяця до 15 числа ;
б) щокварталу до 20 числа ;
в) щокварталу не пізніше 40-го дня після закінчення звітного кварталу;
г) щомісяця до 20 числа після закінчення звітного місяця.

9. Згідно із Податковим кодексом України авансові внески з податку на прибуток при виплаті дивідендів сплачуються у розмірі:
а) 30 % ;
б) 25 % ;
в) 50 %;
г) за загальною ставкою оподаткування прибутку підприємств;
д) за ставками податку на доходи фізичних осіб;
е) вірна відповідь відсутня.

10. Емісійний дохід при здійсненні підписки на акції відображається:
а) Д-т 45—К-т 42;
б) Д-т 46—К-т 40;
в) Д-т 46—К-т 42.

11. Викуплені підприємством у акціонерів акції відображаються проводкою:
а) Д-т 45—К-т 311 ;
б) Д-т 46—К-т 301 ;
в) Д-т 311—К-т 42.

12. Ознаки, за якими підприємство відноситься до малого, визначені:
а) Законом України “Про підприємництво”;
б) Законом України “Про господарські товариства”;
в) Господарським Кодексом України;
г) інша відповідь.

13. Для обліку витрат на виробництво малого підприємства застосовується відомість:
а) В-1;
б) В-2;
в) В-3;
г) В-4;
д) В-5.

14. Основні засоби, внесені засновником до статутного капіталу, підлягають амортизації:
а) лише у фінансовому обліку;

б) лише у податкових розрахунках;
в) як у фінансовому обліку так і в податкових розрахунках;
г) не підлягають амортизації.

15. Для обліку реалізації продукції застосовується відомість за формою:
а) В-1;
б) В-2;
в) В-3;
г) В-4;
д) В-5.

16. Фінансову звітність згідно з П(С)БО 25 подають:
а) суб'єкти малого підприємництва, в яких середньооблікова чисельність працюючих за календарний рік не перевищує 50 осіб, а обсяг річного валового доходу — 20 млн. грн.;
б) суб'єкти малого підприємництва, що ведуть спрощений облік доходів і витрат згідно з нормами податкового законодавства;
в) суб'єкти малого підприємництва, в яких середньооблікова чисельність працюючих за календарний рік не перевищує 50 осіб, а обсяг річного валового доходу — 10 млн. євро.

17. Підприємства малого бізнесу обов'язково здійснюють облік:
а) за елементами витрат і статтями калькуляції;
б) за статтями калькуляції;
в) за елементами витрат;
г) облік як за елементами витрат, так і статтями калькуляції необов'язковий.

18. Списання собівартості реалізованої готової продукції на малих підприємствах відображається бухгалтерською проводкою:
а) Д-т 70—К-т 26;
б) Д-т 90—К-т 26;
в) Д-т 71—К-т 26.

19. Накопичення інформації про капітальні інвестиції за спрощеною формою обліку здійснюється у відомості:
а) В-1;
б) В-2;
в) В-3;
г) В-4.

20. Підприємство малого бізнесу, що знаходиться на загальній системі оподаткування, має зареєструватись платником ПДВ у разі:
а) перевищення виручки від реалізації, за вирахуванням ПДВ, 300 тис. грн.;
б) перевищення виручки від реалізації, за вирахуванням ПДВ, 1,0 млн. грн.;
в) перевищення виручки від реалізації, з урахуванням ПДВ, 1.0 млн. грн.

ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГРАЛЬНОГО БІЗНЕСУ

7.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Що розуміється під гральним бізнесом?
2. Перелічіть види грального бізнесу.
3. Охарактеризуйте основні види грального бізнесу.
4. Наведіть порядок ліцензування підприємств грального бізнесу.
5. Опишіть порядок патентування грального бізнесу.
6. Наведіть господарські операції грального бізнесу, що є об'єктом оподаткування ПДВ.
7. Наведіть господарські операції грального бізнесу, що не обкладаються ПДВ.
8. Перелічіть особливості відображення придбання необоротних матеріальних та нематеріальних активів на підприємствах грального бізнесу.
9. Наведіть особливості відображення придбання запасів на підприємствах грального бізнесу.
10. Який існує порядок оформлення виграшів?
11. Наведіть порядок оподаткування виграшів.
12. Якими бухгалтерськими проводками відображається виграш?
13. Розкрийте порядок відображення в обліку майнового виграшу.
14. Як відображається в обліку придбання та списання вартості ліцензій?
15. Як відображається в обліку підприємств грального бізнесу придбання та списання патентів?
16. Якими проводками відображається сплата вартості патенту за весь термін його дії?
17. Якими проводками відображаються послуги грального бізнесу у казино?
18. Якими проводками відображаються послуги грального бізнесу у букмекерській конторі?
19. Якими проводками відображаються доходи і витрати при організації гри на тоталізаторі?
20. Перелічіть особливості відображення доходів і витрат при організації неазартних ігор.
21. Наведіть проводки з відображення доходів та витрат при організації неазартних ігор.
22. Розкрийте порядок податкового обліку виграшів та витрат осіб, а також порядок звітності суб'єктів грального бізнесу про виграші.

7.2. Задачі для розв'язання

Задача 1. Підприємством грального бізнесу сплачено у грудні попереднього року до кінця поточного року за патент на 3 більярдні столи з розрахунку 1 мі-

німальна заробітна плата за 1 стіл за 1 квартал. У поточному році прибуток до оподаткування на підприємстві склав 50 000 грн.

Навести кореспонденцію рахунків із придбання патенту, за 1-й квартал та за рік у цілому.

Задача 2. Підприємством грального бізнесу у грудні минулого року придбано ліцензію на проведення грального бізнесу, строк дії якої складає 5 років. За ліцензію сплачено 20 тис. євро за курсом 28,65 грн. за 1 євро.

Навести кореспонденцію рахунків пов'язану з придбанням ліцензії та з її використанням за поточний рік.

Задача 3. На підприємстві встановлено гральні автомати, при виграшу на яких передбачено видавати цукерки в наборі. Вартість набору цукерок за ціною постачальника становить 24 грн. з ПДВ. Протягом кварталу отримано плату за гру у сумі 45 000 грн. Видано призи наборами цукерок на суму 19000 грн. Заробітна плата працівників закладу за квартал становить 10 000 грн., амортизація — 3000 грн., тепло та електроенергія — 6000 грн. з ПДВ.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями з обґрунтуванням нормативними документами та визначити суму податку на прибуток, належну до сплати в бюджет.

Задача 4. Підприємство організувало надання послуг зі стрільби по мішенях пневматичною зброєю без видачі грошових чи майнових призів.

З поточний місяць було здійснено такі господарські операції: куплено пневматичну гвинтівку за 1300 грн., не включаючи ПДВ; закуплено патронів для стрільби з пневматичної зброї на суму 1500 грн., не включаючи ПДВ; продано патронів клієнтам на суму 5500 грн. з ПДВ, собівартість яких становить 2000 грн.; сплачено за оренду приміщення тиру неплатнику ПДВ 800 грн; нараховано заробітну плату працівнику тиру в сумі 1650 грн.

Навести необхідну кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями, визначити фінансовий результат від діяльності за місяць і прибуток до оподаткування.

Задача 5. Фізична особа виграла у державну лотерею 5000 грн.

Навести кореспонденцію рахунків із видачі виграшу у підприємства — організатора лотереї.

Задача 6. Фізична особа у поточному місяці виграла у державну лотерею 100 тис. грн.

Навести кореспонденцію рахунків із видачі виграшу у підприємства — організатора лотереї.

Задача 7. Підприємство надає послуги з грального бізнесу з видачею майнових призів. Здійснені такі операції: придбано майнових призів на суму 150 тис. грн. з ПДВ; вручено майнових призів за цінами придбання на суму 120 тис. грн..; отримано плату за гру в сумі 180 тис. грн.

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими господарськими операціями.

7.3. Тести

1. Проведення азартних ігор в Україні:
а) дозволяється;
б) дозволяється лише у спеціально відведених для цього виду діяльності місцях;
в) не дозволяється.

2. Казино — це:
а) заклад, що надає гральні послуги за плату;
б) заклад, що приймає та сплачує виграші;
в) заклад, де грають у рулетку.

3. У букмекерській конторі роблять ставки:
а) на коня;
б) на футбольну команду;
в) на автомобільні перегони;
г) на будь-яку подію.

4. Найбільше шансів збанкрутувати внаслідок власних прорахунків у такого підприємства грального бізнесу:
а) казино;
б) що спеціалізується на грі у тоталізатор.
г) букмекерської контори.

5. Підприємству, що розташоване у Ніжинському районі Чернігівської області, за отриманням патенту на здійснення грального бізнесу слід звертатись:
а) до районної державної адміністрації;
б) до районного виконавчого комітету;
в) до обласної державної адміністрації;
г) до обласного виконавчого комітету.

6. Доходи від грального бізнесу:
а) оподатковуються ПДВ;
б) не оподатковуються ПДВ;
в) оподатковуються ПДВ лише окремі види грального бізнесу.

7. Не оподатковується ПДВ:
а) плата за вхід у гральні зали;
б) послуги клієнтам у барі;
в) плата за користування гральним обладнанням без виграшів;
г) вірної відповіді немає.

8. Виграші гравців при грі у азартні ігри оподатковуються:
а) за одинарною ставкою податку на доходи фізичних осіб;
б) подвійною ставкою податку на доходи фізичних осіб;
в) потрійною ставкою податку на доходи фізичних осіб.

9. Підприємства грального бізнесу сплачують податок на прибуток:
а) за зменшеною ставкою;
б) за збільшеною ставкою;
в) за загальною ставкою.

10. Дані про виграші гравців у грошовій формі у податкову службу:
а) надаються;
б) не надаються;
в) надаються, якщо сума виграшу перевищує 0,5 мінімальної заробітної плати;
г) надаються, якщо сума виграшу перевищує розмір мінімальної заробітної плати.

11. Підприємства, які організовують неазартні ігри:
а) мають право переходити на спрощену систему оподаткування;
б) не мають права переходити на спрощену систему оподаткування;
в) мають право переходити на спрощену систему оподаткування лише за ставкою 3 %;
г) мають право переходити на спрощену систему оподаткування лише за ставкою 5 %;

12. Дані про виграші гравців у майновій формі у податкову службу:
а) надаються;
б) не надаються;
в) надаються лише тоді, коли виграш перевищує 0,5 мінімальної заробітної плати;
г) надаються лише тоді, коли виграш перевищує розмір мінімальної заробітної плати.

13. Плата за патент у податкових розрахунках:
а) амортизується;
б) зараховується до податкових витрат;
в) враховується у зменшення платежів з податку на прибуток.

14. Плата за ліцензію у бухгалтерському обліку:
а) амортизується виходячи зі строку дії ліцензії;
б) зменшує суму плати податку на прибуток;
в) одразу вся сума плати включається в адміністративні витрати.

15. При припиненні діяльності у сфері грального бізнесу до закінчення строку дії ліцензії, у податкових розрахунках сума, що припадає на невикористаний строк її дії:

а) відноситься на зменшення податкових витрат;

б) не змінює валових витрат;

в) повертається підприємству.

16. При придбанні основних засобів підприємством грального бізнесу податковий кредит:

а) виникає на всю суму, відображену в документах на придбання;

б) не виникає;

в) виникає лише частково, пропорційно використанню основного засобу в операціях оподатковуваних та неоподатковуваних ПДВ.

17. Дохід казино — це:

а) уся сума грошей, що надійшла від клієнтів;

б) сума грошей, що надійшла від клієнтів за мінусом фактично виплачених гравцям сум;

в) сума грошей, що надійшла від клієнтів за мінусом сум виграшів;

18. Проведення спортивних змагань з більярду з видачею грошового призу до азартних ігор:

а) належить;

б) не належить.

19. Сума виграшів кожного гравця:

а) не включається у відомість за формою № 1ДФ;

б) включається у відомість за формою № 1ДФ;

в) вірна відповідь відсутня.

20. Виграш у лотерею фізичних осіб оподатковується:

а) ПДФО;

б) ПДФО та військовим збором;

в) ПДФО та ЄСВ.

ТЕМА 8. ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В ЛОМБАРДАХ

8.1. Питання для самопідготовки та самоконтролю

1. Наведіть визначення ломбарду.
2. Якими основними нормативними документами регулюється діяльність ломбардів?
3. Хто встановлює ломбардні ставки?
4. Сформулюйте порядок отримання ліцензії на здійснення діяльності ломбардів.
5. Які види діяльності здійснюють ломбарди?
6. Наведіть особливості відображення в обліку податку на додану вартість при здійсненні заставних операцій.
7. Які ліцензії повинні отримати ломбарди для провадження господарської діяльності?
8. Які особливості оприбуткування основних засобів та інших матеріальних активів притаманні ломбардам?
9. Якими документами оформлюється приймання та повернення цінностей, прийнятих у заставу?
10. Як відображається в обліку прийняття та повернення застави?
11. Якими проводками відображається у ломбардах видача та повернення кредиту?
12. Якими проводками відображається скупка дорогоцінних металів?
13. Розкрийте порядок розрахунку ломбардами плати за кредит.
14. Якими проводками відображається отримання плати за зберігання матеріальних цінностей?
15. Якими проводками відображається реалізація не витребуваних цінностей?
16. Яка система оподаткування може застосовуватись ломбардами?
17. Розкрийте особливості формування власного капіталу ломбарду.
18. Розкрийте вимоги до головних бухгалтерів ломбарду.

8.2. Задачі для розв'язання

Задача 1. Ломбардом закуплено матеріали на суму 2040 грн. з ПДВ. Обсяг оподатковуваних ПДВ операцій у минулому році — 20,0 тис. грн., неоподатковуваних — 120 тис. грн.

Навести кореспонденцію рахунків із закупівлі матеріалів.

Задача 2. Під заставу персня, вартістю згідно з оцінкою 2100 грн., видано кредит у сумі 1200 грн. на 45 днів. Ломбардна ставка за період кредиту не змінювалась і становила 18 %. Одержувач вчасно повернув кредит та відсотки, а також заплатив 23 грн. за зберігання.

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями.

Задача 3. Під заставу срібних виробів, вартістю згідно з оцінкою 3200 грн. видано кредит у сумі 1800 грн. на 45 днів. Ломбардна ставка за період кредиту не змінювалась і складала 15 %. Одержувач вчасно не повернув кредит та відсотки, а також 30 грн. за зберігання. Вироби реалізовано за ціною згідно з оцінкою та здійснено розрахунок із заставодавцем.

Навести кореспонденцію рахунків за здійсненими операціями.

Задача 4. У забезпечення кредиту фізичної особи у сумі 1000 грн., ломбард отримав у заставу пральну машину, яка оцінена у 1800 грн. Плата за страхування машини на випадок її втрати - 38 грн., відсотки за кредит — 100 грн., плата за послуги зі зберігання машини — 35 грн. Кредит, плата за кредит та сума витрат на страхування фізичною особою сплачені вчасно і пральна машина повернена власнику.

Навести кореспонденцію рахунків за наведеними операціями.

Задача 5. У забезпечення кредиту фізичної особи у сумі 3000 грн. ломбард отримав у заставу телевізор, який оцінено у 5800 грн. Плата за страхування становить 50 грн., відсотки за кредит — 300 грн., плата за послуги зі зберігання — 24 грн. Кредит, плата за кредит та сума витрат на страхування фізичною особою вчасно не сплачені, і телевізор реалізовано за 5860 грн. Здійснено можливі в межах суми виручки розрахунки із заставодавцем.

Навести кореспонденцію рахунків за наведеними операціями.

8.3. Тести

1. Діяльність ломбардів підлягає:
а) ліцензуванню;
б) патентуванню;
в) патентуванню та ліцензуванню;
г) не підлягає патентуванню та ліцензуванню.

2. Ломбарди належать до такого типу установ:
а) фінансових;
б) не фінансових.

3. Ломбардні операції можуть здійснювати:
а) недержавні акціонерні товариства;
б) товариства з обмеженою відповідальністю;
в) повні товариства;
г) командитні товариства.

4. Ломбардні операції — це:
а) операції застави;
б) операції кредитування під заставу;

в) операції з продажу застави.

5. Ломбарди можуть працювати:
а) лише за спрощеною системою оподаткування;
б) як за загальною, так і за спрощеною системою оподаткування;
в) лише за загальною системою оподаткування.

6. У ломбардах об'єктом оподаткування ПДВ є:
а) лише операції з кредитування;
б) всі операції ломбардів;
в) плата за кредит;
г) плата за зберігання заставленого майна.

7. Ломбарди мають право на податковий кредит:
а) повністю при придбанні матеріальних цінностей;
б) лише в частині придбання матеріальних цінностей для забезпечення заставних операцій;
в) в частині придбання матеріальних цінностей для забезпечення діяльності, що є об'єктом оподаткування ПДВ.

8. Ломбардна ставка за кредит встановлюється:
а) законами України;
б) постановами Кабінету Міністрів України;
в) постановами НБУ;
г) немає вірної відповіді.

9. При реалізації заставленого майна для покриття боргу дебітора доходи ломбарду:
а) відображаються;
б) не відображаються.

10. Підставою для відображення податкового кредиту в декларації з ПДВ є:
а) лише податкові накладні;
б) податкові накладні, записані в реєстр податкових накладних;
в) бухгалтерська довідка-розрахунок;
г) податкові накладні та бухгалтерська довідка-розрахунок;
д) податкові накладні та інші розрахункові документи у випадках передбачених законом.

11. Сума позики, що видається заставодавцю, повинна бути забезпечена заставою на рівні:
а) як мінімум, розміру виданих на руки коштів,
б) як мінімум, суми позики плюс плата за зберігання майна з відсотками за позику.
в) як мінімум, суми позики плюс відсотки за позику.

12. Кошти, за якими заставодавець не звернувся протягом трьох років:
а) включаються в інші доходи підприємства;
б) перераховуються в державний бюджет;
в) спрямовуються на збільшення статутного капіталу ломбарду.

13. Ломбарди представляють декларацію з податку на прибуток за формою:
а) загальною;
б) спеціальною.

14. Мінімальна величина власного капіталу ломбарду:
а) не визначена законом;
б) 200 тис. грн.;
в) 1250 мінімальних зарплат;
г) 100 мінімальних зарплат.

15. Головним бухгалтером ломбарду не може бути:
а) спеціаліст;
б) магістр;
в) бакалавр;
г) молодший спеціаліст.

16. Мінімальні вимоги до стажу роботи для зайняття посади головного бухгалтера ломбарду:
а) не визначені законом;
б) 1 рік;
в) 2 роки;
г) 3 роки;
д) 5 років.

Додаток А. Приклад відповіді на теоретичне питання

Питання. Облік формування власного капіталу кредитної спілки.

Кредитна спілка — це неприбуткова організація, заснована фізичними особами, професійними спілками, їх об'єднаннями на кооперативних засадах з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні фінансових послуг за рахунок об'єднаних грошових внесків членів кредитної спілки [1].

Капітал кредитної спілки складається з пайового, резервного та додаткового капіталів, а також залишку нерозподіленого доходу спілки і не може бути меншим 10 % від суми її загальних зобов’язань [1].

Пайовий капітал кредитної спілки формується за рахунок обов'язкових та додаткових пайових членських внесків членів кредитної спілки.

Резервний капітал призначений для відшкодування можливих збитків кредитної спілки, які не можуть бути покритими за рахунок надходжень поточного року, забезпечення платоспроможності кредитної спілки та захисту заощаджень її членів. Він формується за рахунок вступних внесків членів кредитної спілки та частини доходів кредитної спілки до моменту досягнення ним не менш як 15 % від суми активів, зважених на ризик кредитної спілки. Статутом кредитної спілки можуть бути передбачені й інші джерела формування резервного капіталу. При ліквідації спілки залишок коштів резервного капіталу зараховується до Державного бюджету України.

Додатковий капітал кредитної спілки формується за рахунок цільових внесків членів спілки, благодійних внесків фізичних та юридичних осіб, безоплатно отриманого майна і необоротних засобів. У разі ліквідації спілки його залишок зараховується до Державного бюджету України.

Положенням про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об’єднаних кредитних спілок визначено сутність видів внесків кредитної спілки, а саме:

– вступний внесок — обов’язковий незворотний внесок, що вноситься особою одноразово при її вступі до кредитної спілки є однією з умов набуття членства в цій спілці;

– обов’язковий пайовий внесок — обов’язковий зворотний внесок, що вноситься особою при її вступі до кредитної спілки. У разі коли вступний та обов’язковий пайовий внески сплачено в різні дні, першим днем членства вважається день сплати обов’язкового пайового внеску в повному обсязі;

– додатковий пайовий внесок — необов’язковий або обов’язковий зворотний внесок члена кредитної спілки, режим залучення якого визначається положенням про фінансове управління кредитною спілкою або іншим внутрішнім положенням;

– внесок (вклад) на депозитний рахунок — грошові кошти в готівковій або в безготівковій формі, внесені до кредитної спілки її членами на договірних умовах, на визначений строк або на вимогу та під процент на умовах видачі

на першу вимогу або повернення із закінченням установленого договором строку;

– цільовий внесок у додатковий капітал — необов'язковий або обов'язковий зворотній внесок цільового призначення члена кредитної спілки, який формує додатковий капітал кредитної спілки;

– благодійний внесок у додатковий капітал — необов'язкові незворотні внески фізичних та юридичних осіб, які спрямовуються на формування додаткового капіталу кредитної спілки [2].

Проте, кредитна спілка сплачує податок на прибуток на суму коштів, витрачених не за цільовим призначенням (у тому числі на суму використаної не за цільовим призначенням : гуманітарної допомоги), а також на суму доходу (прибутку), що була розподілена серед засновників (учасників), членів неприбуткової організації, працівників (крім оплати їхньої праці, нарахування єдиного соціального внеску), членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб [3].

Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об'єднаною кредитною спілкою для обліку руху власного капіталу [4] наведені станом на кінець 2003 року. Проте після цього відбулися зміни у Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [5]. З урахуванням змін для обліку власного капіталу кредитної спілки слід застосовувати рахунки, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Рахунки з обліку власного капіталу кредитної спілки

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Субрахунки(рахунки третього та четвертого порядків)
Код	Назва	Код	Назва	Назва
40	Пайовий капітал	401	Обов'язкові пайові внески членів кредитної спілки	
		402	Додаткові пайові внески членів кредитної спілки	
41	Капітал у дооцінках	411	Дооцінка (уцінка) основних засобів	
		412	Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів	
		413	Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	
		414	Інший капітал у дооцінках	
42	Додатковий капітал	422	Інший вкладений капітал	Цільові внески членів кредитної спілки
		423	Накопичені курсові різниці	
		424	Безоплатно одержані необоротні активи	
		425	Інший додатковий капітал	сформований за

				рахунок благодійних внесків фізичних та юридичних осіб
43	Резервний капітал	431	Резервний капітал, сформований за рахунок вступних внесків членів кредитної спілки	
		432	Резервний капітал, сформований за рахунок доходу кредитної спілки	
		433	Резервний капітал, сформований за рахунок інших джерел	
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	441	Прибуток нерозподілений	
		442	Непокриті збитки	
		443	Прибуток, використаний у звітному періоді	

Основні бухгалтерські проводки, пов'язані з формуванням власного капіталу кредитної спілки, наведені в табл. 2.

Таблиця 2

Основні бухгалтерські проводки, пов'язані з формуванням власного капіталу кредитної спілки

№ з/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Надходження вступного внеску із зарахуванням в резервний капітал	301,311	431
2.	Надходження обов'язкового пайового внеску	301,311	401
3.	Надходження додаткового пайового внеску	301,311	402
4.	Дооцінка основних засобів:	10х	411
	– первісної вартості	411	131
	– зносу		
5.	Дооцінка нематеріальних активів:		
	– первісної вартості	12х	411
	– зносу	411	133
6.	Дооцінка фінансових інвестицій	14, 35	411
7.	Формування додаткового капіталу за рахунок цільового внеску членів кредитної спілки	301,311	422
8.	Відображення накопичених курсових різниць	30, 31, 35, 36, 37, 40, 48	423
8.	Формування додаткового капіталу за рахунок благодійних внесків фізичних та юридичних осіб	301,311	425
9.	Повернення додаткового пайового внеску	402	301,311
10.	Повернення цільового внеску з додаткового капіталу	425	301,311
11.	Формування резервного капіталу за рахунок прибутку	443	431

Слід зазначити, що аналітичний облік власного капіталу за субрахунками рахунка 40 та субрахунками 422 і 431 ведеться у розрізі членів кредитної спілки, яких має бути 50 осіб і більше.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки та пропозиції:

1. Облік руху власного капіталу кредитної спілки ведеться за загальними правилами, визначеними Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій;

2. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об'єднаною кредитною спілкою потребують доопрацюванню у зв'язку зі змінами у Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу , зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції з його застосування.

Список літератури

1. Закон України від 20.12.2001 р. № 2908-III «Про кредитні спілки»

2. Положення про фінансові нормативи діяльності та критерії якості системи управління кредитних спілок та об'єднаних кредитних спілок, затверджене розпорядженням Держфінпослуг України від 16.01.2004 р. № 7.

3. Податковий кодекс — Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

4. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об'єднаною кредитною спілкою, затверджені розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 18.12.2003 № 171.

5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291.

Додаток Б. Приклад вирішення задачі

Задача. На підприємстві дооцінена будівля на 50 % вартості. Первісна вартість до дооцінки – 100 000 грн., знос – 4 0000 грн. На підприємстві застосовується прямолінійний метод нарахування амортизації. Строк корисного використання – 20 років. Через три роки після дооцінки будівля:

а) продана за половину залишкової вартості з ПДВ, що відповідає звичайній ціні;

б) розібрана і оприбутковані будівельні матеріали на суму 10600 грн.

Зробити бухгалтерські проводки та податкові розрахунки.

Вирішення задачі:

Залишкова вартість будівлі на дату дооцінки складає 100000 – 40000 = 60000 грн.

Згідно з п. 16 П(с)БО 7 "Основні засоби", підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу.

Листом Міністерство фінансів України від 29.07.2003 № 04230-04108 визначено, що порогом суттєвості з метою відображення переоцінки або зменшення корисності об'єктів обліку може прийматися величина, що дорівнює 1 відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства, або величина, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів обліку від їх справедливої вартості.

При вирішенні задачі вважаємо, що на дату балансу поріг суттєвості для переоцінки основних засобів перевищено.

Згідно з п. 17 П(с)БО 7 "Основні засоби", переоцінена первісна вартість та сума зносу об'єкта основних засобів визначається множенням відповідно первісної вартості і суми зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

Визначаємо індекс переоцінки: (60000 + 60000 · 0,5) : 60000 = 1,5.

Визначаємо переоцінену первісну вартість: 100000 · 1,5 = 150000 грн.

Визначаємо суму дооцінки первісної вартості: 150000 – 100000 = 50000 грн.

Визначаємо переоцінену суму зносу: 40000 · 1,5 = 60000 грн.

Визначаємо суму дооцінки зносу: 60000 – 40000 = 20000 грн.

Згідно з п. 19 П(с)БО 7 "Основні засоби", сума дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів включається до складу додаткового капіталу.

Відобразимо дооцінку на рахунках бухгалтерського обліку:

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
Дооцінка ОЗ			
Дооцінена первісна вартість ОЗ	103	411	50000
Дооцінений знос ОЗ	411	131	20000

Основний засіб після дооцінки експлуатувався 3 роки, за які було нараховано амортизацію, виходячи з 20 років корисного використання прямолінійним

методом у сумі 150000 : 20 · 3 = 22500 грн. Якщо б дооцінка не проводилась, то за цей час було б нараховано амортизації на суму 100000 : 20 · 3 = 15000 грн. Тобто, на суму дооцінки нараховано 22500 – 15000 = 7500 грн.

Згідно з п. 21 П(с)БО 7 "Основні засоби" перевищення сум попередніх дооцінок об'єкта основних засобів над сумою попередніх уцінок залишкової вартості цього об'єкта основних засобів може щомісяця (щокварталу, раз на рік) у сумі, пропорційній нарахуванню амортизації, включатися до складу нерозподіленого прибутку з одночасним зменшенням додаткового капіталу.

Нарахування амортизації за 3 роки буде відображено такими проводками:

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
На протязі трьох років нарахована бухгалтерська амортизація	23	811	22500
	811	131	22500
Одночасно відображається зменшення додаткового капіталу	411	441	7500

Відповідно до п. 21 П(с)БО 7 Основні засоби", при вибутті об'єктів основних засобів, які раніше були переоцінені, до складу нерозподіленого прибутку при вибутті цього об'єкта включається залишок перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок такого об'єкта, що відображений у складі додаткового капіталу. Відомості про суму перевищення попередніх дооцінок над сумою попередніх уцінок об'єкта, що включені до складу нерозподіленого прибутку, заносяться до регістрів аналітичного обліку основних засобів.

Бухгалтерські проводки при вибутті основного засобу будуть наступними:

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
а) ОЗ проданий за половину залишкової вартості з ПДВ			
Відображений дохід від реалізації основного засобу (15 0000 грн. – 6 0000 грн. – 2 2500 грн.) : 2	361	746	33750,00
Відображене податкове зобов'язання	746	641	5625,00
Списано дохід на фінансовий результат	746	793	28125,00
Списаний знос основного засобу	131	104	82500,00
Списана залишкова вартість основного засобу	977	104	67500,00
Залишкова вартість списана на фінансовий результат	793	977	67500,00
Одночасно на суму залишку додаткового капіталу збільшений нерозподілений прибуток	423	441	22500,00
б) Основний засіб розібрано			
Списаний знос об'єкта ОЗ	131	104	82500,00
Списана залишкова вартість основного засобу	976	104	67500,00
Залишкова вартість списана на фінансовий результат	793	976	67500,00
Списаний залишок дооцінки	411	441	22500,00
Оприбутковані будівельні матеріали	205	746	10600,00
Дохід від надходження будівельних матеріалів списаний на фінансовий результат	746	793	10600,00

Дослідимо податкові наслідки здійснених операцій.

Щодо податкового прибутку

Згідно з пп. 134.1.1 Податкового кодексу України прибуток до оподаткування із джерелом походження з України та за її межами визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень цього розділу.

Мають право не застосовувати коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років) якщо за звітний (податковий) період дохід не перевищує двадцять мільйонів гривень,

Пунктом 138.3.3 Податкового кодексу України встановлені мінімально допустимі строки амортизації будівель 20 років. Отже прийняті на підприємстві строки амортизації співпадають з податковою нормою.

Згідно з п. 138.1 та 138.2 Податкового кодексу України суми дооцінки основних засобів зменшують фінансовий результат до оподаткування. Тобто, не включаються до прибутку до оподаткування. Відповідно фінансовий результат до оподаткування буде збільшуватись в частині нарахованої амортизації в межах сум дооцінки, а саме за 3 роки на 7500 грн. А при реалізації та списанні основного засобу буде збільшуватись на суму списаної при вибутті дооцінки (22500 грн.).

Щодо ПДВ при продажу основного засобу.

Згідно з пунктом 189.1 Податкового кодексу України, при реалізації необоротних активів база оподаткування визначається виходячи з балансової (залишкової) вартості, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів - виходячи із звичайної ціни), а за товарами/послугами – виходячи з вартості їх придбання. При цьому слід зазначити, що береться залишкова вартість без сум дооцінки. У нашому випадку вона складає 45000 грн. (100000 – 40000 – 15000). Отже ПДВ слід нарахувати на цю суму:

Сума податкового зобов'язання = 45000 · 0,2 = 9000 грн., а нами відображено 5625 грн. Тобто, необхідно додатково нарахувати 9000 – 5625 = 3375 грн. Додаткова сума ПДВ буде відображена такими бухгалтерськими проводками:

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
Додатково нараховано ПДВ	949	84	3375
	84	641	3375

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Walter B. Meigs, Robert F. Meigs, Jan R. Williams, Susan F. Haka. Financial Accounting. — South-Western: McGraw-Hill Education, 2000. — 864 с.
2. Wild, John J. Fundamental accounting principles / John J. Wild, Ken W. Shaw, Barbara Chiappetta.—20th ed. P. 657.
3. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки. 2-ге видання: навч. посібник.- К.: Центр навчальної літератури, 2010 – 392с.
4. Базилюк А. В., Малишкін О. І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : predator.stu/library/ (у локальній мережі ЧНТУ).
5. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. — 2-ге вид., перероб. і допов. / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін.; за ред. проф. М.Ф. Огійчука. — К.: Вища освіта, 2003. — 800 с.
6. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві [Текст]: навч. посіб. / Г.В. Блакита, І.О. Гладій, О.М. Дзюба, О.Т. Бровко.- К.: Центр учбової літератури, 2014.- 288с.
7. Гора Н. О. Облік видів економічної діяльності: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : predator.stu/library/ (у локальній мережі ЧНТУ).
8. Захожай В.Б., Базась М.Ф., Матюха М.М., Базась В.М. Бухгалтерський облік в галузях економіки: Підр. для студ. вищ. нав. закл. / З ред. В.Б. Захожая, М.Ф. Базася. — К.: МАУП, 2005. — 968 с.
9. Коцупатрий М.М. Нормативне забезпечення бухгалтерського обліку на агропромислових формуваннях для студентів спеціальності 6509 “Облік і аудит” спеціалізації “Облік і аудит в АПК” та 6504 “Економіка підприємств” спеціалізації “Економіка агропромислових формувань”. — К.: КНЕУ, 2010. — 56 с.
10. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік у галузях економіки. Підручник. – Чернігів: “Десна Поліграф“, 2013. – 438 с.
11. Лень В.С. Фінансовий облік. Навч. Посіб. – К.: Академія, 2011. – 608 с.
12. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: : навч. посіб.– Вид. 4-те. – Тернопіль: Навчальна книга –Богдан, 2012. – 744 с.
13. Лень В.С., Гливенко В.В. Звітність підприємств: підручник. 4-те вид., виправ.– Київ: Каравела, 2016. – 676 с.
14. Лень В.С. Фінансовий облік в Україні: задачі, тести, відповіді. Практикум для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 320 с.
15. Максімова В. Ф., Козіна З. В., Стиренко Л. М., Степова Т. Г. Облік у галузях економіки.: Навч. посіб. /За ред. Максімової В. Ф., – К.: Центр учбо-

вої літератури, 2010. – 496 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : predator.stu/library/ (у локальній мережі ЧНТУ).

16. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів. Затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2006 р. № 1315 // Бухгалтерія в сільському господарстві. — 2007. — № 4. — С. 17—32.

17. Методичні рекомендації з обліку витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Рекомендовані до застосування сільськогосподарськими підприємствами Методологічною Радою з питань фінансів та обліку в АПВ Мінагрополітики України, протокол № 1/05 від 30 листопада 2005 р. // Бухгалтерія в сільському господарстві. — 2006. — № 4. — С. 3—52.

18. Методичні рекомендації з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 02.07.01 № 189.

19. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.01 № 132.

20. Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності, затверджені Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції України наказом від 22.05.02 № 145.

21. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджені Міністерством регіонального розвитку та будівництва України від 31.12.2010 № 573.

22. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 05.02.01 № 65.

23. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затверджені наказом Державного комітету промислової політики України від 02.02.01 № 47.

24. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку ломбардами. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України 07.05.04 № 531.

25. Методичні рекомендації щодо впровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку у сфері громадського харчування і побутових послуг, гармонізованих з міжнародними стандартами, затверджені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 17.06.03 № 157.

26. Методичні рекомендації щодо застосування регістрів журнально-ордерної форми обліку для сільськогосподарських підприємств, затв. наказом Міністерства аграрної політики України від 04.06.09 № 390.

27. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку виробничих запасів в сільськогосподарських підприємствах, затверджені наказом Міністерства аграрної політики України 21.12.07 № 929. /[Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minagro.gov.ua

28. Методичні рекомендації щодо складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства, затверджені наказом Мінагрополітики України від 17.12.07 № 921. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minagro.gov.ua.

29. Мус Герольд, Ханшманн Рольф. Бухгалтерський облік: основи — завдання — розв'язання/ Пер. з нім. С. Лобачової. — К.: КНЕУ, 2000. —368 с. (Рос. мовою).

30. Нидлз Б. И др. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл: Пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. — 2-е изд., стереотип — М.: Финансы и статистика, 1996. — 496с.

31. Облік в галузях економіки (у схемах і таблицях) [Текст]: навч. посібник / З.В. Задорожний, Є.К. Ковальчук, В.М. Панасюк, О.Г. Бродовська.- 2-ге вид., доповн. і переробл.- Тернопіль: ТНЕУ, 2015.-192с.

32. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник / За ред. Жука В.М. – К.: Видавництво ТОВ "Юр-Агро-Веста", 2007. — 368 с.

33. Сук Л.К., Сук П.Л., Стасишен М.С. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посіб. — К.: Каравела, 2008. — 208 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/

2. Міністерство фінансів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: minfin.gov.ua/

3. Бібліотека ім. Вернадського. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: nbuv.gov.ua/

4. Вісник державної податкової служби. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: visnuk.com.ua/

5. Все про бухгалтерський облік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: vobu.com.ua/

6. Інтернет-портал "Бухгалтер.com.ua". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://buhgalter.com.ua/

7. International Accounting Standards //Official Journal of the European Union. L 261. Volume 46. 13 October 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eur-lex.europa.eu/JOHtml.do?uri=OJ:L:2003:261:SOM:EN:HTML

8. IAS/IFRS Standards and Interpretations [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/internal_market/accounting/ias/index_en.htm.

9. Financial Accounting - Online Accounting Education. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.financial-accounting.us/

ДЛЯ НОТАТОК